

VIJF PREDIKATIES
GEHOUDEN ROND 1700 DOOR DS. A. HELLENBROEK
DE ROEPENDE ZONDEN
VAN SODOM EN NEDERLAND

EERSTE PREEK (Zwijndrecht 6 december 1693)

Genesis 18 : 20, 21.

20 Voorts zeide de HEERE: Dewijl het geroep van Sódóm en Gomórra groot is, en dewijl haar zonde zeer zwaar is,

21 Zal Ik nu afgaan, en bezien of zij naar haar geroep, dat tot Mij gekomen is, het uiterste gedaan hebben; en zo niet, Ik zal het weten.

De Heere God is zelden gewoon Zijn wraak te verhaasten, maar gewoonlijk komt Hij eerst dan met Zijn straffen, nadat Hij veel lankmoedigheid geoefend heeft en ziet, dat de maat der zonde vol is, en dat het verval tot het uiterste gekomen is.

Hij verdraagt doorgaans de zondaar een zeer lange tijd, en Hij oefent geen straf, dan na een lange verdraagzaamheid.

1. Dat is een natuurlijke vrucht van Zijn lankmoedigheid, uit kracht waarvan Hij altoos veel meer bereid is om barmhartigheid te oefenen aan vele duizenden, dan om straf te brengen over enkele geslachten, gelijk Hij zo spreekt in het tweede Gebod, Exodus 20.

2. Ja, Hij zoekt door het uitstellen van Zijn straf, tot het uiterste toe nog de zondaar te brengen tot bekering. Want het is een natuurlijk gevolg van Zijn goedertierenheid, dat deze tot bekering leidt. Zo zegt Petrus: de Heere is lankmoedig over ons, niet willende dat enigen verloren gaan, maar dat zij allen tot bekering komen, 2 Petr. 3:9.

3. Of, als dit niet gelukt, zo beoogt Hij daarin dan tenminste hen buiten verontschuldiging te stellen, en hun mond te stoppen tot alle tegenspraak en alle reden van klachten af te snijden.

4. In het bijzonder zoekt Hij op deze wijze Zichzelf te rechtvaardigen in Zijn oordelen, dat Hij niet toornst zonder oorzaak, maar dat Hij rein is in Zijn gerichten.

En daarom komt Hij dan doorgaans niet dan in het uiterste: nadat Hij in Zijn verdraagzaamheid de maat der ongerechtigheid vol heeft zien worden en zo Zijn gerechtigheid ten uiterste toe getergd voelt.

Wij zien daarvan een zeer nadrukkelijk voorbeeld in Sodom en Gomorra, zoals wij de Heere God daarvan horen spreken in onze tekst. Het was nu Zijn voornemen, die zondige landstreek te gaan verderven. Maar Hij zal het evenwel niet doen, dan na tevoren onderzocht te hebben en er wel van verzekerd te zijn, of zij het uiterste gedaan hadden. Dewijl, zegt God, het geroep van Sodom en Gomorra groot is, en dewijl hun zonde zeer zwaar is, zal Ik nu afgaan, en bezien, of zij naar hun geroep dat tot Mij gekomen is, het uiterste gedaan hebben; en zo niet, Ik zal het weten.

In het vorige van dit Hoofdstuk was er verhaald van die drie Mannen, die aan Abraham verschenen, terwijl hij in de ingang van de tent zat; dat deze op zijn verzoek bij hem binnenkwamen, met hem aten, en hem beloofden binnen een jaar een zoon uit Sara te zullen hebben; en dat zij vervolgens opstonden en naar Sodom zagen, en weggingen onder geleide van Abraham; doch dat de Heere, lettende op Abrahams Godsvrucht, voor hem niet verbergen kon hetgeen Hij voor had te doen met Sodom en Gomorra.

Hij gaat het hem daarom hier in onze tekst ontdekken; maar zodanig, dat Hij toont, dat Hij het niet deed dan na veel lankmoedigheid, en nadat de zonden van Sodom ten uiterste gekomen waren. Voorts zeide de Heere: “Dewijl het geroep van Sodom en Gomorra groot is, en dewijl hun zonde zeer zwaar is, zal Ik nu afgaan, en bezien of zij naar hun geroep, dat tot Mij gekomen is, het uiterste gedaan hebben; en zo niet, Ik zal het weten”.

Twee dingen staan ons hier te vermelden:

I. de zondigheid van Sodom en Gomorra:

Dewijl het geroep van Sodom en Gomorra groot is, en dewijl hun zonde zeer zwaar is.

II. het onderzoek en de kennis, die de Heere God daarvan wil nemen:

Zal Ik nu afgaan, en bezien of zij naar hun geroep dat tot Mij gekomen is, het uiterste gedaan hebben; en zo niet, Ik zal het weten.

Hij spreekt eerst :

a. van Sodom en Gomorra.

b. Die schrijft Hij een geroep en zonde toe; en wel een groot geroep en zeer zware zonde.

Sodom en Gomorra waren twee steden (waaronder echter ook die andere steden Adama en Zeborm verstaan moeten worden), gelegen in de Jordaanvlakte tegen het Oosten; in deze tijd zeer aanzienlijke en voorspoedig, als de Hof des Heeren, als Egypteland, als gij komt tot Zoar. Die steden die met hun landstreek door Lot werden uitgekozen tot een woonplaats, toen hij van Abraham afscheidde.

Maar evenals zij zeer voorspoedig waren, zo waren zij nu in deze tijd - een gewoon gevolg van voorspoed ook zeer zondig. De Heere schrijft daarom aan die steden een geroep toe; en wel, gelijk Hij er tot nader uitleg bijvoegt: een geroep van hun zonde.

Het is veelal gewoon in de Goddelijke bladen, aan de zonden, wanneer zij in hun zwaarte worden aangemerkt, een geroep toe te schrijven.

1. Omdat zij als een geroep doen horen van beschuldiging, en van aanklacht voor de troon en vierschaar van God, tegen de zondaar die deze heeft begaan.

2. Omdat zij ook een geroep doen horen van wraak-vordering aan de Goddelijke rechtvaardigheid, eisende straf tegen de overtreders. Want hoezeer ook de goddelozen hun zonden bedekken, en zichzelf beloven ongestraft te blijven, nochtans geeft hun zonde een grote schreeuw in de oren van God. Zij komt als (het ware) zelf voor Zijn rechtbank, en eist daar wraak van Gods rechtvaardigheid. Zo ging het met Kaïns broedermoord: Wat hebt gij, zegt God, gedaan? Daar is een stem des bloeds van uw broeder, dat tot Mij roept, van de aardbodem.

3. Maar ook wordt de zonde een geroep toegeschreven wanneer het openbare, drieste zonden zijn; wanneer men zonder schroom en beschaamdheid zondigt. In die zin wordt er van Israël gezegd, dat God gewacht had naar recht, maar ziet, het was geschreeuw. Zo wordt het verkorten van werkloon onder de roepende zonden geteld. Ziet, het loon der werklieden die uw landen gemaaid hebben, hetwelk van u verkort is, roept. Zo ook het bouwen van huizen door roof en geweld, waarvan Habakuk zegt: De steen uit de muur roept, en de balk uit het hout antwoordt die.

Zo was er nu in Sodom en Gomorra ook een zonde, waarbij een geroep was, die God om wraak tergde, en die zij in het openbaar en God ten smaad, in het aangezicht pleegden, gelijk er daarom in het volgende hoofdstuk wordt gezegd, dat haar geroep groot geworden was voor het aangezicht des Heeren. Het is daarom dat dit geroep en deze zonde hier ook nog nader uitgebreid wordt.

Het was een groot geroep, een zeer zware zonde. Dit drukt Mozes zo uit: De mannen van Sodom waren boos, en grote zondaars tegen de Heere. Zij hadden 't maar niet weinig, maar zeer zwaar verdorven. Zij waren vervallen tot schrikkelijke zonden, ja tot gans onmenselijke gruwelen.

Ezechiël geeft er ons deze staaltjes van: Ziet, dit was de ongerechtigheid van uw zuster Sodom: hoogmoed, zatheid van brood, en stille gerustheid had zij en hare dochteren; maar zij sterkte de hand des armen, en nooddruftigen niet; en zij verhieven zich, en deden gruwelijkheid voor Mijn aangezicht, Ezech. 16:49,50. En als men het volgende Hoofdstuk, Gen. 19:4,5 inziet, vindt men daar die gruwelijkheid nader beschreven; wanneer men daar de mannen van een ganse stad, van de jongste tot de oudste, het ganse volk van het uiterste einde af, zo wellustig als verhitte hengsten zich ziet opmaken en die twee mannen opeisen, die Lot herbergde, om met hen die onmenselijke schandelijkheid te plegen, die van hen de naam van sodomie gekregen heeft. Zodat deze steden nu vervallen waren tot alle soort gruwelen en schaamteloze onreinheden. En daarin dan nu was hun geroep groot en hun zonde zwaar geworden.

Dit nu gaat de Heere nader onderzoeken. Ik zal, zegt God, nu afgaan, en bezien, of zij naar hun geroep, dat tot Mij gekomen is, het uiterste gedaan hebben.

Hij stelt hier vast, dat hun geroep tot Hem gekomen was.

Het geroep namelijk van Sodom en Gomorra; hun zonden en gruwelen waren tot Hem gekomen. Hij beschrijft Zichzelf hier als Die Zijn troon en woonplaats voornamelijk in de hemel had, en Die daar het geroep van hun zonden gehoord had. Het was zo klein niet, dat het hier maar op de aarde bleef, maar zo groot dat het tot Hem als in de hemel gekomen en doorgedrongen was. Dat stond dus vast, dat een groot geroep van zware zonden uit Sodom tot Hem gekomen was.

Alleen wil Hij nu onderzoeken, of zij volgens dit geroep het uiterste gedaan hadden: dat is, of het zo zwaar was, als het Hem voorkwam; of zij de maat hunner zonden tot het uiterste toe vervuld hadden. Want dat drukt deze spreekwijze uit. Evenals er van de Amorieten ook gezegd wordt, dat hun ongerechtigheid tot nog toe niet volkomen was. Dat noemt David: het kwaad ten volle besloten te hebben. En Jeremia: De mate van hun gierigheid; en Daniël: Als de afvalligen op het ergst zullen gezondigd hebben. Zo zegt ook Jezus: Gijlieden vervult de mate uwer vaderen; en Paulus van de hardnekkige Joden sprekende, zegt, dat zij ten allen tijde hun zonden vervulden. De Heere God is gewoon, de zonde tot een zekere volheid en hoogte te laten komen en als tot het uiterste, eer Hij ze straft. Dit wil nu de Heere hier ook gaan onderzoeken, of zij het nu zo gemaakt hadden, dat zij het uiterste, het uiterste verderf en de verwoesting met hun werken verdiend hadden: of zij zo hopeloos vervallen waren, dat er geheel geen verwachting van bekering was tegemoet te zien, dan wel of zij nog als in het midden van hun zondeloop waren, waarin zij nog gestuit en tot betere gedachten gebracht konden worden; aangezien Hij hen niet ineens verderven wilde, zo hun kwaad nog geneeslijk was. Dit wil de Heere nu onderzoeken; en daarom zegt Hij, zal Ik nu afgaan en het bezien. Er is niemand, meen ik, die niet ziet, dat de Heere God hier in dit alles van Zichzelf op een menselijke wijze spreekt. Hij wist wel, of zij het uiterste gedaan hadden of niet. Daartoe had Hij geen onderzoek nodig. Door een enkele opslag van Zijn alwetendheid wist Hij dat. Alleen spreekt Hij zo door een gelijkenis, ontleend aan een rechter onder de mensen, die niet terstond vonnissen en straffen zal enkel op een bloot gerucht, maar na alles eerst wel onderzocht te hebben, en dikwijls na voorafgaand onderzoek met eigen ogen, en niet dan na een volledige kennis van zaken. Zo wil dan ook hier de Heere God te kennen geven, dat Hij geen straf over Sodom en Gomorra brengen zou, zonder dat Hem hun schuld volkomen duidelijk was, en als door eigen inspectie en bezichtiging zeker. Daartoe was Hij hier nu in een menselijke gestalte bij Abraham tegenwoordig en zo gereed om - zoals Hij hier betuigt - nu naar Sodom en Gomorra te gaan. Deze spreekwijze drukt dan ook uit Zijn gereedheid, dat Hij Zich nu gereed maakte tot hun straf, gelijk het ook zo gebruikt wordt: Toen kwam de Heere neder om te bezien de stad en de toren, die de kinderen der mensen bouwden. En de Heere zeide: Kom-aan, laat ons nedervaren en laat ons hun spraak aldaar verwarren; opdat een iegelijk de spraak zijns naasten niet hore. Dus maakte Zich dan nu de Heere op. Hij zou neder komen, en dat om het te bezien; dat is, om alles nauwkeurig te onderzoeken; om kennis te nemen van het geroep van hun zonden, dat tot Hem gekomen was. (Dit is) weer menselijkerwijze van God gesproken, zonder dat men - zoals Augustinus van de heidene - hieruit kan besluiten, dat de Heere niet zou geweten hebben, wat er omging binnen Sodom; neen, maar alleen drukt dit een bezien uit om hen te straffen. Het wordt hier door een menselijke gelijkenis aan de Heere God toegeschreven. Hij zou bezien, of zij het uiterste gedaan hebben. En zo niet, zegt God, zo het nog niet tot het uiterste mocht gekomen zijn, zo de maat van hun zonden nog niet vol mocht zijn, Ik zal het weten. Alweer die menselijke manier van spreken, dat is: Ik zal nog onderzoek van zaken, weten hoe het gesteld is; Ik zal ook weten, hoe Ik met hen zal handelen, of Ik hen nog genadig tot hun verbetering zal kastijden, dan wel of Ik hen ten uiterste tot hun verderf zal uitroeien en verwoesten, of ook - gelijk sommigen menen, dat dit moet verstaan worden - Ik zal het doen weten; dat is, het zal bij de uitslag blijken, wat er van waar is, en hoe Ik het er gevonden heb. Zo willen zij, dat het dan ook gebruikt wordt in Gen. 22:12: Nu weet Ik dat gij Godvrezende zijt; dat is, nu heb Ik het doen weten, openbaar gemaakt aan de mensen, nl. dat gij uw zoon, uw enige Mij niet onthouden hebt. Zo ook Exodus 33:5: Doch nu, leg uw sieraad van u af; en Ik zal weten, dat is, Ik zal het u doen weten, wat Ik doen zal, en Deut. 13:3: De Heere uw God verzoekt u lieden, om te weten, dat is: om anderen te doen weten, of gij de Heere uw God liefhebt met uw ganse hart; en zo vaker. Zo zou men het dan hier ook kunnen nemen: Ik zal het weten, dat is: Ik zal het u, o Abraham! binnen enkele uren doen weten, wat er zij van het geroep van Sodoms zonden.

Toepassing.

En ziet, dat is het dan, wat de Heere God hier bekend maakt aan Abraham. Ach, of nu de Heere gave, dat deze taal, de personen alleen veranderd zijnde, ook niet op ons paste, en dat Hij ook geen reden had om van ons Vaderland te zeggen: Dewijl het geroep van Nederland groot is, en dewijl hun zonde

zeer zwaar is, zal ik nu afgaan en bezien, of zij naar hun geroep, dat tot Mij gekomen is, het uiterste gedaan hebben; en zo niet, ik zal het weten.

Waarlijk, als wij de staat van ons vaderland aanzien, wij zijn geworden tot een ander Sodom en Gomorra. Waren er zware en schrikkelijke gruwelen in die steden, het is bijna ondenkbaar, dat daar zonden in zwang geweest zijn, die niet eveneens - ja naar alle waarschijnlijkheid méér! - heersen in ons vaderland!

1. Wij moeten het openlijk bekennen, en alle rechtvaardige zielen moeten er smartelijk over weeklagen, dat het geroep van Nederland ook groot is. Merkelijk er gaat als het ware een stem en een geschreeuw van onze ongerechtigheid op tot God in de hemel, dat doorklinkt tot in de oren van de Heere Zebaoth. O, als wij eens aan al die roepende zonden denken, die in ons vaderland en ook in dit ons dorp zo hoog gaan en waaraan wij schuldig staan voor de Heere, wij zullen er welhaast van moeten overtuigd zijn, dat het geroep van onze zonden groot is.

Als wij eens zien op al dat vloeken en zweren, dat er is in ons land; o, wat is dat een roepende zonde, die ons ganse vaderland overstroomt. Hoe schrikkelijk wordt de Naam van God geschonden door oud en jong, van allerlei staat en soort van mensen. Zien wij op al die valse eden, waaronder ons vaderland zucht: o, hoe is dit onder de roepende zonden van ons land stellig niet van de minste; wat zijn de valse eden binnen enkele jaren in Nederland gegroeid tot smart en droefheid van alle ware godvruchtigen.

Zien wij op al die Sabbatschenderij, waardoor de Dag des Heeren zo verschrikkelijk wordt ontheiligd, wat is dit ook een roepende zonde onder ons. Hoe schreeuwt dat tot God, dat men des Heeren Dag een verlustiging noemt, en misbruikt tot allerlei soort van dagelijkse, van dartele, ijdele en zondige bezigheden.

Zien wij op doodslagen en moorden: hoe dikwijls komen die ook voor in ons vaderland; wat roept er al 'n vergoten bloed tot God om wraak; wat stroomt er veel over Nederland, dat nog niet gewroken is van de hand des doodslagers; hoe zelden ziet men de schavotten rood van het bloed der schuldigen. Vervloekt zij die zijn zwaard van het bloed onthoudt, die des Heeren werk bedrieglijk doet.

Zien wij op al die overspelen en hoererijen, die zo zijn doorgebroken onder ons: zijn het niet onder die roepende zonden, die op ons liggen, ook van de voornaamste? O, wee ons land vanwege deze onreinheid! Wat staan er al bordelen open! Hoe komt de jeugd al in die zonde om! Hoe wordt er gehunkerd naar de huisvrouw van de naaste! **Er is geen onreinheid in Sodom zo gruwelijk, zo onmenselijk geweest, of zij is in Nederland nog gruwelijker; en ik durf te zeggen: overvloediger.**

Zien wij op diefstal en onrechtvaardigheid: o, hoe hebben de koopmanschappen en neringen in Nederland dit ook tot een roepende zonde gemaakt. Het is een spreekwoord, dat een droevige waarheid behelst: dat ieder een dief is in zijn nering: o, wat worden er al trucs en ongerechtigheden met gewicht, met el, met maat en munt gepleegd.

Zien wij op achterklap en leugentaal: o, hoe roept deze zonde ook tot de hemel! Hoe schrikkelijk wordt de eer en de naam van de naaste geschonden en leugenachtig zwartgemaakt! Wij hebben geen ander bewijs nodig dan maar ons eigen dorp, dat wel als een staaltje voor geheel Nederland kan dienen.

Zien wij op haat en nijd en liefdeloosheid: wordt niet ons ganse Nederland daardoor verteerd? is dit ook niet een roepende zonde in ons land! Nu zijn de mensen hatelijk en elkander hatende. Het zijn met recht die laatste tijden, waarin de liefde koud is. Bezie maar weer u zelf eens, en ge zult aan de waarheid niet kunnen twijfelen.

Zien wij op de dronkenschap en overdadigheid in spijs en drank: Is er wel één algemenere zonde in Nederland, en die meer tot God schreeuwt? Hoe is het nu tot een spel geworden en tot een mode, elkaar of door de veelheid of door de grootte van glazen te dwingen. Wat hebben ons nog deze week dronkaards doen zien en horen? Niet alleen van een afgodische kermis, maar - o, gruwel! - zelfs van een rechtbank en vierschaar, waar men gevonnist had over de dood en het leven van een mens, zijn er ons twee op de weg tegengekomen, die smoordronken en tot de hals toe overladen waren. Indien wij uit deze twee, die wij gezien hebben, nog van wel meer anderen hetzelfde zouden mogen besluiten, die wij niet gezien hebben: wat moet dat een gezelschap van goddelozen geweest zijn!

Zien wij op de verachting en lauwheid omtrent de Godsdienst: waarlijk, deze schreeuwt tot de Heere. Hoe gruwelijk worden de middelen der genade veracht! Wat ligt er een loomheid en ijverloosheid op geheel Nederland en op dit ons Zwijndrecht! Laten al deze ledige stoelen en banken eens getuigen, die van Zondag tot Zondag als tegen u schreeuwen.

Zien wij op de hoogmoed, volgens Ezechiël dé eigen zonde van Sodom! O, kan ze daar wel zo erg geweest zijn als ze nu is onder ons? Werkelijk, de hovaardij is ook één van de hoofdzonden, van de roepende zonden in Nederland, doorgedrongen onder kleinen en groten! Wat een overdaad in pracht en klederen en bijna onmenselijke opschik wordt er tegenwoordig in ons Vaderland gezien, waardoor wij te gronde zinken, gelijk wij door nederigheid en spaarzaamheid zijn gegroeid.

Zien wij op de zathheid van brood, waaraan Sodom ook schuldig stond: o, wat heeft men in Nederland ook enige jaren terug als een zathheid, een walg gehad van al die overvloed die ons de Heere gaf! Toen wij overvloedige jaren hadden, met hoe weinig dankbaarheid hebben wij ze ontvangen!

Zien wij op die stille gerustheid, die Sodom ook verdierf: waarlijk, van Nederland moet men zeggen, dat het stil ligt op zijn droesem. Onder al de oordelen, die de Kerk van Jezus drukken en nog bedreigen, zijn wij ongevoelig. Wat liggen wij in een zorgeloosheid! Waar is er enige bekering, enige boetvaardigheid in Nederland? Wij zijn een Lars, een Sodom, een stil en gerust volk.

En daarom, als wij al deze roepende zonden, die onder ons zo heersen, aanmerken, moesten wij dan niet noodzakelijk bekennen dat het geroep van Nederland groot is? Zijn onze zonden ook niet een openbaar en openlijk geroep? Spreken en doen wij niet de zonden vrijuit, gelijk Sodom? En schroomt men wel ze in het openbaar te bedrijven? O neen, de goddeloosheid is nu zo hoog geklommen, dat meestal die zonden in het openbaar gezien worden en als een luid geroep maken in het midden van ons.

2. Nu dit zo is, moeten wij immers ook bekennen gelijk er van Sodom en Gomorra in onze tekst geklaagd wordt, dat onze zonde zeer zwaar is. Kan er ooit een volk geweest zijn, wanneer wij op al die genoemde roepende zonden van Nederland zien, zondiger en goddelozer dan wij zijn! Kunnen wij ontkennen dat wij aan al die gruwelen schuldig staan, en derhalve dat onze zonde zeer zwaar is geworden? O!, de Heere God moet ook van ons zeggen: Wee het zondige volk, het volk van zware ongerechtigheid, het zaad der boosdoeners, de verdervende kinderen! Zij hebben de Heere verlaten; zij hebben de Heilige Israëls gelasterd, zij hebben zich vervreemd, wijkende achterwaarts. Wij mogen tot u met Mozes ook wel zeggen: En ziet, gijlieden zijt opgestaan in stede van uw vaders, om de hittigheid van des Heeren toorn tegen Israël te vermeerderen.

3. Ja, wij moeten bekennen, dat Nederland niet minder dan Sodom en Gomorra, het uiterste gedaan heeft. Wij hebben de maat van onze zonden volgemaakt. Welke zonden zijn er, die onder ons niet gezien worden? Al de zonden van alle volkeren samen zijn onder ons te vinden. En wie onzer kan iets noemen, dat er ontbreken zou aan het volmaken van de mate onzer ongerechtigheid? Waarlijk, wij trekken de ongerechtigheid met koorden der ijdelheid, en de zonde als met dikke wagenzelen. Nederland heeft zich verkocht om te doen, dat kwaad was in de ogen des Heeren, om Hem tot toorn te verwekken, gelijk Israël. Het ganse hoofd is krank, en het ganse hart is mat. Van de voetzool af tot het hoofd toe is er niets geheels aan hetzelfde; maar wonden, en striemen en etterbuilen die niet uitgedrukt, noch verbonden zijn noch één derzelve is met olie verzacht. Maar toehoorders! denkt vrij, dat er in die zonden een geroep is, ja dat het geroep groot is. Denkt vrij, dat zij een geroep van beschuldiging voor Gods troon laten horen; dat zij wraak eisen van de Almachtige. Hoe kan het anders, of de Heere moet door zoveel zonden schrikkelijker getergd worden!

En daarom, zou het vreemd zijn, dat Zijn lankmoedigheid ten einde loopt, en Hij ook eens omtrent ons dat besluit nam: Ik zal nu afgaan en bezien, of zij naar hun geroep dat tot Mij gekomen is, hun uiterste gedaan hebben; en zo niet, Ik zal het weten! Was het wel vreemd, zo Hij eens toetrad tot een rechtvaardig onderzoek van Nederlands gruwelen; zo Hij Zich eens opmaakte om daarover te richten in Zijn rechtvaardigheid? Hij heeft nu zo lang gewacht naar gerechtigheid, en het is tot nog toe maar geschreeuw; wat wonder, dat het Hem eens verdroot over onze zonden, en dat Hij eens in toorn kwam bezien, hoe zondig wij het maken.

En gewis, indien Hij dan zo kwam, Hij zou het ook weten. Meent niet, dat het voor Hem zou kunnen verborgen zijn. Hij zou wel doen blijken, dat Hij het wist.

Waarlijk, wij hebben niet anders te verwachten dan dat Hij ons eindelijk eens als een ander Sodom en Gomorra zal behandelen, indien het geroep van onze zonden blijft. Hij zal het eindelijk zo eens horen, dat de grimmigheid zal opklimmen in Zijn neusgaten en branden zal tot verdervens toe.

En daarom dan, aandachtige hoorders! ach, of wij eens leerden opmerken, en ons bekeerden van onze ongerechtigheid! Wij zeggen dan met Jesaja: Neemt ter ore de wet onzes Gods, gij volk van Gomorra. Ach, dat wij en gans Nederland eens afkeerden van onze verkeerde weg; dat eens al die zondaars hun weg verlieten en al die ongerechte mannen hun gedachten.

Te dien einde moest dit ons eerste werk zijn: Dat wij leerden treuren en rouwklagen vanwege onze ongerechtigheid, door met de Kerk uit te roepen: De kroon onzes hoofd is afgevallen: o wee nu onzer, dat wij zo gezondigd hebben. Dat wij ons ook daarvan leerden afkeren, en die oude zonden verlaten, en daarentegen wederkeerden tot de Heere; zoals de Kerk zegt, in Klaagl. 3:40: Laat ons onze wegen onderzoeken en doorzoeken, en laat ons wederkeren tot de Heere.

En zo moesten wij dan daarop uit zijn, dat gelijk er nu een geroep is van onze zonden, dat er zo een geroep tot God kwam van onze bekering en Godzaligheid. **Onze bekering moest een geroep maken, dat hoorbaar en openbaar was; gelijk onze zonden in het openbaar geweest zijn, zo moest ook onze bekering openbaar zijn. Ja daar moest een groot en algemeen geroep van bekering zijn. Geheel Nederland moest zich als een enig man tot de Heere bekeren.**

Ja, gelijk wij met onze zonden het uiterste gedaan hebben, zo moesten wij 't ook in onze bekering tot het uiterste brengen. Zover wij gekomen zijn in goddeloosheid, zover moesten wij het weer brengen in Godzaligheid, en tot het alleruiterste en volmaakste in de Godvruchtigheid zoeken door te gaan. O!, dan zou de Heere tot ons afkomen in Zijn zegen en genade. Hij zou het ook zien en weten, en alleszins doen blijken dat het geroep van Nederlands Godsvrucht roemde tegen het oordeel, en dat het gekomen was voor Zijn aangezicht. Hij zou ons bewaren voor het verderf, en als een volk van Zijn eigendom nog lang doen veilig zijn in weerwil van al onze vijanden. Het zou ons alleszins dan wel gelukken! Wij zouden Hem tot een volk zijn, en Hij zou ons tot een God zijn.

Amen.

TWEEDE PREEK (Zwijndrecht 13 december 1693)

Genesis 18: 22,23,24.

22 Toen keerden die mannen het aangezicht vandaar en gingen naar Sódóm; maar Abraham, die bleef nog staande voor het aangezicht des HEEREN.

23 En Abraham trad toe en zeide: Zult Gij ook den rechtvaardige met den goddeloze ombrengen?

24 Misschien zijn er vijftig rechtvaardigen in de stad; zult Gij hen ook ombrengen, en de plaats niet sparen om de vijftig rechtvaardigen die binnen haar zijn?

Het is menselijk, door andermans ongeval ontroerd te worden, maar het is christelijk zelf voor hen te bidden, dat zij door gedreigde onheilen niet mogen getroffen worden. Hij moet alle menselijkheid uitgeschud hebben, die door de ellende van een ander totaal niet bewogen wordt, en die zonder enig mededogen of barmhartigheid kan toezien. De ene mens is uit kracht van bloedgemeenschap verplicht medelijden te hebben met de ander, en alles te doen, wat in zijn macht is om de dreigende gevaren van zijn medemens af te keren. En wanneer hem geen andere middelen en wapenen daartoe ten dienste staan, is hij zeker verplicht zijn gebeden en smekingën ertoe te gebruiken, om de Hemel, was het mogelijk, te bewegen tot barmhartigheid en tot het afwenden van Zijn oordelen. Het wordt daarom als iets verfoeilijks in die valse profeten berispt: gij zijt in de bressen niet ingetreden. noch hebt de muur toegemuurd voor het huis Israëls, om in de strijd te staan ten dage des Heeren, Ezech. 13:5. Neen, die recht geleerd heeft zijn naaste lief te hebben, die stelt zich voor hem als in de bressen; hij treedt de vertoornde God als tegemoet, wanneer Hij al op weg is, om een land en volk te gaan verderven, zoals Abigail de toornige David tegemoet ging, toen hij in aantocht was om alles wat Nabal bezat, uit te roeien; door voor zijn voeten op haar aangezicht ter aarde neer te vallen, en

voor Nabal te smeken tot zijn verontschuldiging. Zo stellen zich ook de rechtvaardigen met hun gebeden jegens de Heere, wanneer Hij aankomt om de aarde te richten in Zijn gerechtigheid. Wij zien daarvan een doorluchtig voorbeeld in onze Abraham, zoals hij ons voorkomt in onze tekst en zijn samenhang.

De Heere God - zoals uit het vorige van dit hoofdstuk te zien is - was nu op weg om Sodom en Gomorra te gaan verderven. Hij had Zijn voornemen, zoals wij de vorige rustdag uit de twee voorafgaande verzen hoorden, aan Abraham bekendgemaakt: Dewijl het geroep van Sodom en Gomorra groot is, en dewijl hun zonde zeer zwaar is, zal Ik nu afgaan, en bezien of zij naar hun geroep, dat tot Mij gekomen is, het uiterste gedaan hebben; en zo niet, Ik zal het weten. Maar zie hier nu Abraham zich vertrouwelijk in de bres stellen. Hoe smeekt en bidt hij voor het behoud van die steden: Toen keerden, zegt Gods Geest, die mannen het aangezicht vandaar, en gingen naar Sodom, maar Abraham bleef nog staande, voor het aangezicht des Heeren. En Abraham trad toe, en zeide: Zult Gij ook de rechtvaardige met de goddeloze ombrengen? Misschien zijn er vijftig rechtvaardigen in de stad. Zult Gij hen ook ombrengen, en de plaats niet sparen, om de vijftig rechtvaardigen, die binnen haar zijn?

Wij vinden daarin:

I. De voorafgaande omstandigheden van zijn gebed, bestaande in:

- a. Het weggegaan van die mannen.
- b. Het blijven staan van Abraham.
- c. Zijn toetreden tot het gebed.

II. De inhoud van zijn gebed zelf, bestaande in twee beweegredenen:

- a. De eerste genomen van Gods rechtvaardigheid: Zult Gij ook de rechtvaardigen met de goddelozen ombrengen?
- b. De tweede van het getal der onschuldigen en rechtvaardigen, die er misschien in de stad waren: Misschien zijn er vijftig rechtvaardigen in de stad: Zult Gij ze ook ombrengen, en de plaats niet sparen, om de vijftig rechtvaardigen die binnen haar zijn?

Hetgeen leidt tot Abrahams gebed, drukt ons Mozes zo uit: Toen keerden die mannen het aangezicht vandaar. Toen namelijk, nadat zij bij Abraham gegeten hadden en van hem uitgeleid waren; ook de Heere nu aan Abraham Zijn voornemen omtrent Sodom en Gomorra had bekendgemaakt. Toen vervolgden zij wederom hun weg, waarin zij door Abrahams beleefde nodiging enigszins gestuit en opgehouden waren. En zo keerden dan nu die mannen wederom het aangezicht vandaar. Zij worden hier mannen genoemd, die in Hfdst. 19:1 Engelen genoemd worden. Want van dezelfde mannen wordt daar gezegd: En de twee Engelen kwamen te Sodom in de avond. Zij waren hier dus onder de gestalte van mannen, en zo waren zij dan twee van die drie, die bij Abraham gekomen waren. Abraham bleef, terwijl er twee weggingen, nog bij de Derde staan spreken. Verschillende gedachten zijn er van ouds geweest over deze drie mannen.

Sommigen, volgens hetgeen de Jood Aben Ezra meedeelt, hebben hen gehouden voor de Profeten, die tot Abraham gezonden werden. De meeste Joden denken, dat het drie Engelen, namelijk Michaël, Gabriël en Rafaël geweest zijn. Sommige oudvaders hebben het er voor gehouden, dat het de drie Goddelijke Personen geweest zijn. Anderen, dat het drie geschapen Engelen waren die evenwel de Goddelijke Drieëenheid verbeeldden.

Maar het is met veel bewijzen al van ouds af getoond, dat de Ene de Zone Gods, de Heere zelf geweest is, en de anderen twee geschapen Engelen, die Hem vergezelden.

Deze zendt Hij dan nu hier vooruit. Zij keerden het aangezicht vandaar. Een manier van spreken, waardoor iemands vertrek aangetoond wordt, omdat men van een plaats weggaande, dan het aangezicht daar vanaf en daarentegen de rug ernaar toekeert.

Zo deden hier nu deze twee Engelen. Zij keerden het aangezicht, dat is: zij vertrokken vandaar, namelijk van de tent en woonplaats van Abraham, die nu aan de eikenbossen van Mamre was, Hfdst. 18:1. Zij gingen naar Sodom.

Onder al de steden van die vlakte, waarin nog vier steden Gomorra, Adama, Zebodin en Zoar lagen, schijnt Sodom wel het meest in goddeloosheid te hebben uitgemunt, en daarom ;

1. Daar de Heere een proef wilde nemen van haar zondigheid, en van het geroep dat tot Hem gekomen was, zendt Hij hen naar de plaats, waar de zonden in de hoogste top stonden.

2. In het bijzonder zendt Hij hen naar Sodom, omdat Hij daar een Lot had wonen, die Hij door de dienst van deze Engelen daaruit eerst nog wilde doen wegleiden en bewaren voor het verderf.

Daarom gingen zij naar Sodom. Nu begon Abraham het gevaar van Sodom te beseffen. Hij zag dat hetgeen de Heere hem bekendgemaakt had, zo aanstonds werkelijkheid zou worden. Nu begaven zich die mannen al op weg. En daarom oordeelt hij het tijd, om zo er nog iets tot behoud van die landstreek te doen was, geen tijd te verzuimen. Hij had nu door het vertrek van die Engelen te meer vrijheid, om met de Heere te spreken. Het was, of Die daartoe uitdrukkelijk bij hem bleef staan om hem gelegenheid te geven voor Sodom te bidden: en daarom verzuimt hij geen tijd.

Maar Abraham bleef staande voor het aangezicht des Heeren.

Hier wordt hij nu uitdrukkelijk Jehovah, de HEERE genoemd. Die één van deze drie was, en daarom naar alle waarschijnlijkheid de Zone Gods, de Engel des Verbonds was, Die als de gewone tolk van de Goddelijke Drieëenheid meest altijd verschenen is in het Oude Testament. Voor Zijn aangezicht, dat Hij nu in een eigenlijke zin had, nu Hij een menselijk lichaam voor deze tijd aangenomen had, bleef Abraham staande.

1. Dat kan men enigszins zo opvatten, dat Abraham Hem door dit staan blijven als ophield, dat Hij niet gevoeglijk kon voortgaan. De burgerlijke beleefdheid eist, dat men zo lang een ander staan blijft en toont nog iets te zeggen te hebben, niet wel kan weggaan en scheiden. Abraham schijnt in Deze wat meer te zien dan in de twee anderen: hetzij dan dat Zijn gestalte heerlijker en enigszins boven menselijker geweest is, hetzij dan dat hij op heimelijke wijze daarvan is overtuigd geworden dat het de Heere was, hetzij dan dat hij het gemerkt heeft uit het eerbewijs dat misschien de twee anderen Hem getoond hebben, hetzij dan voornamelijk dat hij het zo gedacht heeft, omdat Hij meest het woord voerde en vooral uit de woorden zelf, die Hij sprak, door aan Sara de juiste tijd te voorzeggen, dat zij niettegenstaande haar ouderdom en onvruchtbaarheid een zoon zou hebben. Bovendien voerde Hij deze taal: Dewijl het geroep van Sodom en Gomorra groot is, en dewijl haar zonde zeer zwaar is, zal Ik nu afdalen en bezien, of zij naar hun geroep dat tot Mij gekomen is, het uiterste gedaan hebben; en zo niet, Ik zal het weten. Dit kon niet dan van de Heere komen. En daarom, in Hem wat meer ziende, schijnt hij het daarop toegelegd te hebben, om Hem nog wat op te houden en te laten merken, dat hij Hem nog wel eens alleen wilde spreken, en zo bleef hij dan, toen die twee anderen weggingen, nog staande voor het aangezicht des Heeren.

2. Maar ook kan dit zijn biddende houding uitdrukken. Onder de ouden en onder de Joden geschiedde dit meest staande. Waarom sommigen, en onder hen de Chaldeeuse Overzetters, dit vertalen: Hij bleef biddende. Want zo gewoon was het staan in het bidden, dat zij daarom het bidden zelf gewoon geweest zijn 'staan' te noemen. Zo is er een algemeen spreekwoord onder de Joden: zonder staan, dat is: zonder gebeden, kan de wereld niet bestaan. Dus zou men het dan hier ook zo kunnen nemen. Hij bleef staande, namelijk om te bidden voor het aangezicht des Heeren. En zo trad dan Abraham toe; naderende tot dicht bij de Heere, daar het bidden ook wel een toetreden tot God genoemd wordt. En zo begint hij dan zijn gebed, waarin hij smeekt om het behoud van Sodom en zijn landstrekken; waarlijk, een zeer betamelijke zaak, waartoe hij door meer dan één reden bewogen werd. Er zijner, die menen, dat hij alleen gezien zou hebben op zijn neef Lot, en dat hij voor diens redding meer gezorgd heeft dan voor die van geheel Sodom en van de andere steden; maar dat hij zulks niet ronduit wilde laten blijken, en welstandshalve daarom verzocht had om het behoud van de hele stad. Dat hij in het bijzonder ook op Lot gezien heeft en over hem bekommerd is geweest, wie kan dat ontkennen? Maar toch menen wij, dat Abraham ook verder heeft gezien en dat hij hier als een voorbidder van die ganse landstreek voorkomt.

Behalve door de gemene band van menselijkheid, werd hij ook nog bijzonder hiertoe bewogen, omdat het die landstreek was, die hij nog onlangs uit de hand en het geweld van zijn vijanden gered had, Gen. 14. Daar hij dus een bijzondere liefde voor deze streek gevoelde, kon hij nu niet best horen, dat die geheel zou verdorven worden, zonder eerst tenminste - waarvoor hij eerder met wapenen gestreden had - nu met zijn gebeden te strijden.

Maar vooral is hij hier aan te merken als een profeet in die tijd, wiens ambt en aanzien onder Gods volk in die tijd deze voorbede eiste. Zo zegt God, Jer. 27:18: Zo zij profeten zijn, en zo des Heeren Woord bij hen is, laat ze nu bij de Heere der heirscharen voorbidden

Dat is altijd het gewone werk van profeten en aanzienlijke mannen Gods geweest, waartoe zij dikwijls plechtig verzocht werden; evenals Samuël door het volk: Bid voor uw knechten tot de Heere, uw God, dat wij niet sterven. En zo ook Jesaja, door koning Hiskia, door een aanzienlijk gezantschap tijdens Jeruzalems belegering: Hef toch een gebed op voor het overblijfsel, dat gevonden wordt. En op gelijke wijze Jeremia door Koning Zedekia: Bid toch voor ons tot de Heere onze God. Zo leest men van Gods knechten en profeten: ze zijn wachters op Sions muren, die gedurig al de dag en al de nacht niet zullen zwijgen voor Hem, totdat Hij bevestige en Jeruzalem stelle tot een lof op aarde. Ja, zo zijn zij er in alle ongevallen toe gereed, hoewel het hun dikwijls, wanneer de Heere niet verschonen wilde, uitdrukkelijk van God verboden is: Gij dan, bid niet voor dit volk, en hef geen geschrei noch gebed voor hen op, en loop Mij niet aan, want Ik zal u niet horen. Evenzo Hfdst. 11:14 en 14:11, waarop dan ook gezien wordt in Hfdst. 15:1. Al stond Mozes en Samuël voor Mijn aangezicht, zo zou toch Mijn ziel tot dit volk niet wezen. Jeremia getuigt van deze zijn plicht: Gedenk dat ik voor Uw aangezicht gestaan heb, om Uw grimmigheid van hen af te wenden, Hfdst. 18:20. Zo doet dan hier ook Abraham het werk en de plicht van een profeet, van een man Gods onder het volk des Heeren.

Wat is nu de inhoud van zijn smeekgebed? Hij beroept zich eerst op Gods rechtvaardigheid, en zeide: Zult Gij ook de rechtvaardige met de goddeloze ombrengen? De Heere God had het Abraham nog niet ronduit gezegd, dat Hij die steden om zou keren, maar alleen, dat Hij eens naar het geroep van hun zonden een onderzoek zou doen, en dan daarnaar handelen. Buiten twijfel heeft Abraham wel geweten, hoe gruwelijk Sodom was verdorven. En daarom, als het vast staat, dat de Heere daarnaar zou gaan onderzoeken, zo stelt hij vast, dat haar ondergang nabij is. Alleen zoekt hij Gods toorn nog te verzoenen. Hij kan uit de aard der liefde niet twijfelen, of daarin zullen nog wel enige rechtvaardigen zijn, dat is: vromen en godzaligen zijn, die het algemeen verderf van die tijd nog niet gelijkvormig geworden waren. Immers, hij wist dat er zijn neef, de rechtvaardige Lot, in was. En daarom zoekt hij Hem te bewegen door een reden van onbetamelijkheid, dat Hij die met de goddelozen niet zou ombrengen, dat scheen tegen de billijkheid, tegen de rechtmatigheid, ja tegen de rechtvaardigheid in te druisen; gelijk hij zich daarop beroept. Gen. 18:25: Het zij verre van U zulk een ding te doen, te doden de rechtvaardige met de goddeloze; dat de rechtvaardige zij gelijk de goddeloze. Verre zij het van U! Zou de Rechter der ganse aarde geen recht doen? Evenwel moeten wij er wel op letten, dat dit geen zaak is, die tegen Gods rechtvaardigheid strijdig is. Hij kan zeggen: Ik zal Mijn zwaard uit zijn schede trekken, en Ik zal van u uitroeien de rechtvaardige en de goddeloze. Als God een geheel volk straft, zo zijn er wel veelal rechtvaardigen, die in deze straf delen, hoewel zij niet schuldig zijn aan die zonden, die de oorzaak van die straf zijn. Zij zijn echter niet onschuldig, maar gelijk alle mensen om hun algemene verdorvenheid uit kracht van Gods opperrecht over al Zijn schepselen, strafbaar. Zo is er een Daniël met zijn metgezellen, een Ezechiël, een Ezra met de goddelozen naar Babel gevoerd, en in veel gevallen veel onschuldige kinderen in een algemeen verderf omgekomen. Men kan dit dan niet anders dan als een beweegreden aanmerken, die Abraham gebruikt, om de Heere te bewegen, niet iets te doen, waartoe Hij niet absoluut uit kracht van Zijn rechtvaardigheid verplicht was.

Hij dringt daarom die reden nog verder aan, door het getal der rechtvaardigen, dat hij daarin wel dacht te zijn. Misschien, zegt hij, zijn er vijftig rechtvaardigen in de stad. Hij spreekt hier maar bijzonder van een stad, naar het schijnt: van Sodom, waaronder hij dan, als de hoofdstad, ook de andere bedoelt; vaststellende, zo er daarin als in de aller zondigste stad, vijftig gevonden werden, dat er niet minder, maar eer meer zouden gevonden worden in de andere (steden). Indien het zo was, vraagt hij God: zult Gij ze ook ombrengen? Zult Gij die allen in hetzelfde lot doen delen, en evenals de goddelozen behandelen? Zult Gij niet veeleer de plaats sparen om de vijftig rechtvaardigen, die er in zijn?, Dat is: die goddelozen verschonem om de rechtvaardigen of immers tenminste de plaats, de stad zelf, zo Gij al de goddelozen daarin zult ombrengen, bewaar dan tenminste de plaats en de rechtvaardigen erin!

Toepassing.

Ziet, dat is die krachtige voorspraak, dat ijverig gebed, dat Abraham hier tot de Heere voor het zondige en vervallen Sodom met haar naburen doet. O!, wat een groot voorbeeld voor alle rechtvaardigen en gelovigen, zo dikwijls zij een volk gebracht zien onder bedreiging van Gods oordelen en onder het gevaar van een uiteindelijke verwoesting. Hoe betaamt het dan de vertoornde God aan te lopen en alle middelen te gebruiken om Hem te verzoenen? Ach, of wij dit van Abraham ook recht geleerd hadden en zo de plicht van voorbidders voor ons Nederland en voor de Kerk van Jezus in het algemeen recht waarnamen.

Immers, wij moeten bekennen, dat wij er ook gewichtige redenen toe hebben, om in de bres te treden en te staan met onze gebeden voor het land en voor ons volk. Als wij namelijk aanmerken, dat wij niet alleen even zondig zijn als Sodom, gelijk wij de vorige rustdag aantoonde, maar dat wij ook zelf in dat geval Sodom gelijk schijnen, dat de Heere als met Zijn slaande Engelen reeds op weg schijnt te zijn en in aantocht tegen ons Nederland. Waarlijk, als wij op die schrikkelijke oorlog letten, waarin wij gewikkeld zijn, moesten wij die noodzakelijk aanzien als een roede van verbolgenheid en van bedreiging, die de Heere tegen ons uitstrekt en waarin Hij ons als toeroept: Ik ga deze plaats verderven, gelijk Sodom, Gen. 19:13. 't Is immers diezelfde roede, waarmee wij in de jaren 1672, '73 en '74 zo deerlijk geslagen zijn, en waardoor wij toen niet verbeterd zijn, en die nu voor de tweede keer weer wordt uitgestoken en ons noodzakelijk moet doen vrezen, dat de Heere er nog iets zwaarders mee vóór heeft. 't Is waar, wij bevinden ons nu in een geheel andere omstandigheid van zaken, in veel beter staat van tegenstand, versterkt met voortreffelijke bondgenoten, maar o, dat is een zware zonde van Nederland, dat wij daarop veel te zorgeloos worden; en juist dat doet mij dikwijls beducht zijn, dat God die zondige gerustheid van ons land nog eens zal straffen, en ons leren, dat wij op geen mensenheil, maar alleen op de Heere te zien hebben. Deze zorgeloosheid houdt ons dan terug van die plicht van voorbedding, die wij aan de in gevaar zijnde Kerk van Jezus zijn verplicht.

O, wat zijn er weinig voorbidders in het land. Hoe weinig is men bekommerd over de Kerk van Jezus! De breuk van Jozef, het gevaar van Sion gaat ons zo weinig ter harte. Zeg mij eens, en onderzoek eens, ieder zichzelf, of gij hier niet schuldig staat voor de Heere. Zeg mij eens: denkt gij in uw bijzondere gebeden wel altijd om de nood van Gods Kerk, en van ons Vaderland? Als men in de Kerk is, zo bidt men wel eens mee voor de staat van het land en van de Kerk, zowel in binnenland als buitenland; maar stelt gij u ook wel eens in uw eigen huizen, in uw eigen binnenkamer ervoor in de bres? Komt ge daar wel eens als rechtvaardige Abrahams in particuliere samenspraak en voorbedding bij de Heere?

O! hoe vrees ik, dat er weinigen van u zich daarover bekommeren; weinigen, die zo gedurig staan met hun gebeden voor het land en voor de Kerk Zou het ook niet op ons passen, hetgeen van het goddeloze en zorgeloze Israël gezegd wordt: Dewijl Hij zag dat er niemand was, zo ontzette Hij Zich, omdat er geen voorbidder was, Jes. 59:16.

Gewis, wij kunnen tot geen begrip komen van ons gevaar, maar wij vertrouwen op ijdele woorden, omdat de oorlog nog niet nabij is, maar nog verre van onze bodem; omdat wij ons vleien met de machtige bijstand van de Engelse koning, en de benarde onmacht van de Franse koning, zo kunnen wij ons het gevaar niet indenken, dat de Heere God in één ogenblik over ons zou kunnen brengen. En daardoor komt men tot geen bekering, tot geen bidden en smeken van Gods aangezicht. Bijna zou men van ons, gelijk van Israël moeten zeggen: Daar is niemand, die Uw Naam aanroept, die zich opwekt, dat hij U aangrijpt. De Heere zou met het volste recht van ons kunnen zeggen: Ik zocht nu een man uit hen, die de muur mocht toemuren en voor Mijn aangezicht in de bres staan voor het land, opdat Ik het niet moge verderven, maar Ik vond niemand.

Maar o, wee ons, dat de Heere ook van ons niet eens zegge, gelijk Hij daar laat volgen, : Daarom heb Ik Mijn gramschap over hen uitgegoten, door het vuur Mijner verbolgenheid heb Ik ze verteerd; hun weg heb Ik op hun hoofd gegeven, spreekt de Heere, vers 31.

O, wij behoeven ons nog zo niet te vleien door ijdele inbeelding en zo te verzekeren van de gelukkige uitslag van deze oorlog. 't Is een listig en machtig koning met wie wij te doen hebben; en omdat wij zo weinig opzien naar de Heere en Zijn hulp, zo zou het geen wonder zijn, dat de Heere het ons eens deed ondervinden, dat alle mensenhulp maar ijdelheid is, zonder Zijn goddelijke bijstand.

En daarom dan, aandachtige toehoorders, laat ons met het oog op het gevaar dat ons boven het hoofd hangt, van het onheil dat de Kerk van Jezus reeds drukt in Frankrijk en in Savoye, en in de Paltz, opgewekt worden om uit onze gerustheid te ontwaken en ons eens als ernstige voorbidders in te stellen bij de Heere voor ons land en voor Zijn Kerk in alle gewesten van de wereld. Tijd van nood en oorlogstijd is bijzonder ook tijd van bidden.

Wel, laat ons dit grote voorbeeld van Abraham dan ook navolgen, en ons gedurig in de bres stellen met tranen, met gebeden en smekingen om de Heere te verzoenen met Zijn volk en Zijn gedreigde toorn en rechtvaardige oordelen af te wenden en te doen ophouden. Zo deed Mozes, toen de Heere het voornemen had, om de zonde van het gouden kalf, geheel Israël te verteren. Mozes - staat er - aanbad het aangezicht des Heeren, zijns Gods; en hij zeide: o Heere, waarom zou Uw toorn ontsteken tegen Uw volk, dat Gij met grote kracht en met een sterke hand uit Egypteland uitgevoerd hebt? Keer af van de hittigheid Uws toorns, en laat het U over het kwaad Uws volks berouwen.

Zo ook, toen Israël op het kwade gerucht der verspieters tegen Mozes en Aäron murmureerde, en de Heere God hen dreigde met pestilentie te slaan en te verderven, hoe treedt die ijverige Mozes terstond weer voor hen in bij de Heere! Zo zullen het de Egyptenaars horen, want Gij hebt door Uw kracht dit volk uit het midden van hen doen optrekken. En zoudt Gij dit volk als een enige man doden? Vergeef toch de ongerechtigheid van dit volk, naar de grootheid Uwer goedertierenheid. Zo moesten wij dan nu ook gedurig staan voor de Heere ten behoeve van het behoud van Zijn volk; en evenals Aäron, wanneer de Heere schijnt te zeggen: Ik zal ze verteren als in een ogenblik, terstond met het reukwerk der gebeden uitgaan om verzoening te doen, ook al heeft de plaag al aangevangen, te gaan staan als tussen de doden en de levenden, Num. 16:45-48.

Met de koningin Esther, zelfs in gevaar van ons leven en met dat besluit: Kom ik om, zo kom ik om!, niet vrezende in te gaan tot de Hemelse Koning en te zeg-gen: Men geve mij mijn leven, om mijner bede wil en mijn volk om mijn verzoeks wil. Want wij zijn verkocht, ik en mijn volk, dat men ons verdelge, dode en ombrenge, Esther 4:16 en 7:3,4.

Hoe ijverig is Mozes, toen Israël van de vurige slangen zo gebeten werd; hoe bidt hij voor hen tot de Heere. Hoe gereed is terstond Samuël, toen het volk besprongen werd door de Filistijnen; hij riep terstond tot de Heere voor Israël. Zo moeten wij nu in deze tijd gedurig Mozessen en Samuëls zijn, en ieder gestadig roepen met David: OGod, verlos Israël uit al zijn benauwdheden. Verlos Uw volk en zegen Uw erve en weid hen en verhef hen tot in eeuwigheid, Ps 28:9 en Ps 51:20: Doe wel bij Sion naar Uw welbehagen, bouw de muren van Jeruzalem op. Zo moesten wij gedurig met de priesters, des Heeren dienaars, wenen tussen het voorhuis en het altaar, en zeggen: Spaar Uw volk, o Heere, en geef Uw erfenis niet over tot een smaadheid, dat de heidenen over hen zouden heersen; waarom zouden ze onder de volken zeggen Waar is hunlieder God?, Joël 2:17, en met Amos: Heere HEERE , houd toch op, wie zou er van Jakob blijven staan, want hij is klein, Amos 7:5. En zoudt gij nu dat voorbidden met vrucht en op een behoorlijke wijze volbrengen, zo moest gij het precies op dezelfde manier als Abraham zoeken te verrichten. Hij bleef staande voor het aangezicht des Heeren, hetwelk zijn aanhouden in het gebed te kennen geeft. Zo moesten wij in deze tijd van oorlog gedurig als staande blijven voor de Heere , gestadig als met opgeheven handen, gelijk Mozes op de berg, terwijl Israël streed met Amalek, Exod. 17: 12. Hier moeten wij zeggen: Om Sions wil zal ik niet zwijgen, en om Jeruzalems wil zal ik niet stil zijn, Jes. 62:1. Maar ieder voor onszelf moeten wij dat vaste besluit van Samuël hebben: Wat mij aangaat, het zij verre van mij dat ik tegen de Heere zou zondigen; dat ik zou aflaten voor ulieden te bidden, 1 Sam 12:23. Daar moest geen aflaten, maar een gedurig aanhouden zijn, zoals Nehemia, die enige dagen achtereen neerzat en weende, en rouw bedreef en vastte en bad voor het aangezicht van de God des Hemels; betuigende, dat hij dag en nacht God smeekte voor de kinderen Is ragls , Zijne knechten Neh.1:4,6.

Hij trad toe in zijn bidden tot God. Zo moet er in onze gebeden voor het Land ook een toetreden, een ernst zijn Wij moeten op God als aandringen en Hem op een heilige wijze als in het nauw brengen, zodat Hij het niet kan weigeren. Hoe dringt Mozes aan? Och dit volk heeft een grote zonde gezondigd, dat zij zich gouden goden gemaakt hebben: Nu dan, indien Gij hun zonden vergeven zult, doch zo niet, zo delg mij nu Uit Uw boek, hetwelk Gij geschreven hebt. Hoe drong Daniël aan: En ik stelde mijn aangezicht tot God, de Heere, om Hem te zoeken met het gebed en smekingen, met vasten in zak en as.

Wij moesten ook dezelfde beweegredenen van Abraham gebruiken en zo eerst aandringen op Zijn rechtvaardigheid: Zult Gij ook de rechtvaardige met de goddeloze ombrengen? O Heere, Nederlands God; hoe zoudt Gij het van Uw rechtvaardigheid kunnen verkrijgen, dat Gij alles, zo zonder onderscheid zoudt verderven, zoveel onschuldige kinderen, die geen onderscheid weten tussen hun rechter- of linkerhand? Zoveel anderen, die nog de menigte niet gevolgd zijn in het kwaad; de grootste hoop heeft wel gezondigd, maar wat hebben deze arme schapen gedaan? Zal dan de Rechter der ganse aarde geen recht doen, zult Gij ook de rechtvaardige met de goddeloze ombrengen? Ziet, daarop moeten wij gedurig aandringen om Hem nog te bewegen tot genade.

Beroep u ook op het getal der rechtvaardigen, en zeg ook: Misschien zijn er vijftig rechtvaardigen in de stad: Zult Gij hen ook ombrengen en de plaats niet sparen, om de vijftig rechtvaardigen die binnen haar zijn? O, het is wel om met hete tranen te wenen, dat er niet veel rechtvaardigen in het land zijn, maar evenwel door Gods goedertierenheid zijn er nog enkele. Er zitten nog hier en daar rechtvaardigen in Nederland. Wel, dring dan daarop aan, dat die nog het steunsel, het bewarende zout van ons Vaderland mogen zijn, en dat Hij nog om der rechtvaardigen wil ons wil sparen, als er nog zulke voorbidders waren, zo zou ons de Heere misschien nog genadig zijn. Hij doet wonderveel om het gebed eens rechtvaardigen. Hoor het eens, Ps.106:23.

Hij zeide, dat Hij hen verdelgen zou, ten ware dat Mozes, Zijn uitverkorene, in de scheur voor Zijn aangezichte gestaan had, om Zijne grimmigheid af te keren, dat Hij hen niet verdierf. Ja 't is Zijn eigen belofte en daar zouden wij op kunnen hopen, wanneer zo Zijn priesters, des Heeren dienaars, in de bres treden en wenen tussen het voorhuis en het altaar.

Zo zal, zegt God, de Heere ijveren over Zijn land, en Hij zal Zijn volk verschonen.

Amen.

DERDE PREEK (Zwijndrecht 20 december 1693)

Genesis 18 : 26 - 32.

26 Toen zeide de HEERE: Zo Ik te Sódóm binnen de stad vijftig rechtvaardigen zal vinden, zo zal Ik de ganse plaats sparen om hunnentwil.

27 En Abraham antwoordde en zeide: Zie toch, ik heb mij onderwonden te spreken tot den Heere, hoewel ik stof en as ben;

28 Misschien zullen aan de vijftig rechtvaardigen vijf ontbreken; zult Gij dan om vijf de ganse stad verderven? En Hij zeide: Ik zal haar niet verderven, zo Ik er vijf en veertig zal vinden.

29 En hij voer voort nog tot Hem te spreken en zeide: Misschien zullen aldaar veertig gevonden worden. En Hij zeide: Ik zal het niet doen om der veertigen wil.

30 Voorts zeide hij: Dat toch de Heere niet ontsteke, dat ik spreke; misschien zullen aldaar dertig gevonden worden. En Hij zeide: Ik zal het niet doen, zo Ik aldaar dertig zal vinden.

31 En hij zeide: Zie toch, ik heb mij onderwonden te spreken tot den Heere; misschien zullen er twintig gevonden worden. En Hij zeide: Ik zal haar niet verderven om der twintigen wil.

32 Nog zeide hij: Dat toch de Heere niet ontsteke, dat ik alleenlijk ditmaal spreke; misschien zullen er tien gevonden worden. En Hij zeide: Ik zal haar niet verderven om der tien wil.

Het is een zeer opmerkelijke taal, die de Zaligmaker van de gelovigen betuigt, wanneer Hij in Matth. 5:13 zegt: Gij zijt het zout der aarde. Waarlijk, er is alles-zins reden voor, de vromen het zout der aarde te noemen. Het zal ons tot ons tegenwoordige doel genoeg zijn, de twee voornaamste redenen te noemen:

1. Het zout geeft al de aangenaamheid aan de mees-te spijzen; zonder zout zijn ze doorgaans walgelig en onsmakelijk. Job ziet daarop, wanneer hij vraagt: Wordt ook het onsmakelijke gegeten zonder zout?, Job 6:6. Waarlijk in dit opzicht zijnde rechtvaardigen het zout der aarde, dat de aarde nog behaaglijk en smakelijk maakt voor God en de Heere alleen aangenaam en welbehaaglijk is, en de enige oorzaak, waarom Hij het ganse menselijke geslacht niet als iets walgelijks komt uit te spuwen. Zonder de vromen die er nog zijn, zou de aarde Hem geheel niet bevallen.

2. Het zout is een zeer geschikt middel om de spij ze voor verrotting en bederf te bewaren en om iets lang te doen bestaan en voor ondergang te behoeden. Zo wordt de onveranderlijke bestendigheid van een verbond uitgedrukt onder de naam van een zoutverbond.

In dit opzicht zijn ook weer de Godzaligen het zout der aarde: zonder dit zout zou de aarde niet lang bestaan, maar spoedig vervallen. Om dit zout wordt de aarde alleen bewaard en behouden. Indien er geen rechtvaardigen op de aarde waren, zou zij niet één ogenblik bestaan. Daarom, zo spoedig de laatste uitverkorene zal toegebracht zijn, zal ze door vuur verbrand worden. Zij staat en blijft alleen om en door de rechtvaardigen. Houden dezen op in een land onder een volk, zo houden ook spoedig dat land en dat volk op.

Een zeer doorluchtig bewijs van deze waarheid vinden wij in onze tekst. Hier zal het beide blijken: dat al het aangename op de aarde voor de Heere alleen staat en blijft om de rechtvaardigen. Waren er zulken in Sodom, zo zou Sodom nog behouden worden; maar waren er geen, zo was er niets in, dat de Heere kon behagen om het te bewaren voor het verderf. Waren er maar tien rechtvaardigen geweest, die waren voldoende zout geweest om het nog te behouden.

De Heere is hier, gelijk uit het vorige van dit hoofdstuk kan blijken, met Abraham in samenspraak betreffende de ondergang van Sodom en Gomorra. Hij had Zijn voornemen aan Abraham ontdekt. Dewijl het geroep van Sodom en Gomorra groot is, en dewijl hun zonde zeer zwaar is, zal Ik nu afgaan, en bezien, of zij naar hun geroep dat tot Mij gekomen is, hun uiterste gedaan hebben; en zo niet, Ik zal het weten, vs 20,21.

Hierop stelde zich Abraham als een voorbidder nog voor deze zondige landstreek in de bres, zeggende: Zult Gij ook de rechtvaardige met de goddeloze ombrengen? Misschien zijn er vijftig rechtvaardigen in de stad; zult Gij hen ook ombrengen, en de plaats niet sparen, om de vijftig rechtvaardigen, die binnen haar zijn? Het zij verre van U, zulk een ding te doen, te doden de rechtvaardige met de goddeloze; dat de rechtvaardige zij gelijk de goddeloze; verre zij het van U; zou de Rechter der ganse aarde geen recht doen?, vers 23-25.

De Heere God verhoort dit voorwaardelijke gebed, en zegt hem toe, na veel herhaalde beperkingen in zijn gebed: zo Hij maar tien rechtvaardigen, zoveel minder dan vijftig, binnen Sodom vond, dat Hij dan de stad niet zou verderven.

Twee delen staan ons onder uw aandacht te overwegen:

1. De toezegging van de Heere God op Abrahams voorafgaande gebed: Toen zeide de Heere: Zo ik te Sodom binnen de stad vijftig rechtvaardigen zal vinden, zo zal ik de ganse plaats sparen om hunnentwil, vers 26.

2. Abrahams verder aanhouden en beperken van het getal der vijftig rechtvaardigen, langs vijf trappen van vermindering, van vijftig tot tien toe, vers 27-32.

Waar in wij dan telkens zien a. Abrahams gebed, b. Het antwoord van de Heere God.

Die eerste toezegging op Abrahams verzoek drukt Mozes zo uit: Toen zeide de Heere. Het is de Jehovah, de Heere Die hier spreekt, de Zone Gods, Die hier in een menselijke gestalte nog bij Abraham was blijven staan, terwijl de twee andere engelen weggingen, zoals wij in vers 22 gezien hebben.

Deze, het ijverige smeekgebed van Abraham voor Sodom, onder conditie dat er vijftig rechtvaardigen in zouden gevonden worden, gehoord hebbende, geeft hem terstond een gunstig antwoord. Hij staat hem zijn bede toe: Zo Ik te Sodom binnen de stad vijftig rechtvaardigen zal vinden zo zal Ik de ganse plaats sparen, om hunnentwil. Hij spreekt hier alleen van Sodom, zoals ook Abraham in zijn gebed er alleen van gesproken had, zo evenwel, dat men daaronder ook de andere steden moet verstaan, waarvan de Heere en Abraham vaststellen, dat er immers geen minder rechtvaardigen in gevonden zouden worden, zo er vijftig in Sodom de aller zondigste stad gevonden werden. Zo Ik dan nu heenga om Sodom en haar ongerechtigheid te bezien en er daar binnen de stad - binnen die zondige muren - vijftig rechtvaardigen zal vinden, dat is: mensen, die met de ongerechtigheid van die plaats nog niet besmet zijn, die zich niet vermengd hebben met haar gruwelen, maar integendeel, die Mij nog vrezen en dienen en hun rechtvaardige zielen kwellen over het zien en horen van haar onrechtige werken. Indien Ik er zo vijftig zal vinden, gelijk gij gist, daar binnen misschien te zullen zijn, zo zal Ik de ganse plaats, geheel Sodom sparen, dat is: niet verderven niet omkeren en verwoesten, gelijk Ik anders voorheb; en dat om hunnentwil, om die vijftig

rechtvaardigen. Ik zal dus de rechtvaardige niet met de goddeloze ombrengen, maar zelfs om die rechtvaardigen de goddelozen nog verschonen.

Ziet eens, wat zijn de rechtvaardigen niet meerder voordeel op de aarde dan de goddelozen. Om der zondaren wil wordt een land gestraft, en om der rechtvaardigen wil wordt het behouden.

Ja, om en met de zondaren moeten dikwijls de rechtvaardigen ook lijden, en in het algemeen verderf omkomen, terwijl daarentegen de goddelozen dikwijls om en met de rechtvaardigen behouden worden. Zo zijn de goddelozen dikwijls het verderf der rechtvaardigen terwijl de rechtvaardigen menigmaal het behoud zijn der goddelozen. Zo zou het hier gaan. Zo Ik te Sodom binnen de stad vijftig rechtvaardigen zal vinden, zo zal Ik de ganse plaats sparen om hunnentwil.

Deze gunstige toezeggingen verhoring op zijn gebed, baart in Abraham en hoop en vrees. Zij begint hem hoop te geven, dat hij door zijn gebed nog wel iets voor Sodom bij de Heere zal winnen, en dat maakt hem vrijmoedig, om nog verder aan te houden in zijn smekingen. Maar ook is hij bevreesd, wanneer hij aan het zondige verval van Sodom denkt, dat er misschien in de hele stad geen vijftig rechtvaardigen mochten gevonden worden; en daarom zoekt hij dat getal zo mogelijk iets te verkleinen. Hij begint daarom nog weer te bidden, evenwel niet, dan met de allerdiepste verootmoediging en nederigheid. En Abraham antwoordde, en zeide: Ziet toch, ik heb mij onderwonden te spreken tot de Heere, hoewel ik stof en as ben. Het grondwoord hier door 'onderwinden' vertaald, wordt soms ook overgezet door iets aan te treffen, of te beginnen, gelijk Deut.1: 5: Toen hief Mozes aan, deze wet uit te leggen.

Soms door believen, zoals in 2 Sam. 7:29: Zo believe het U nu en zegen het huis Uws knechts. Soms door bewilligen, tevreden zijn, willen; en zo is dit dus een woord van vernedering en van verontschuldiging over zijn vrijmoedigheid. Ach Heere, HEERE , 't heeft mij kunnen goed dunken en believen tot U te spreken zonder vooraf Uw toelating ontvangen te hebben. Ik ben het begonnen, maar wat heb ik mij onderwonden!

Evenwel, ik heb het gedaan. Zie toch, ik heb mij onderwonden te spreken tot de Heere, en nu ik begonnen zijnde, zo gunstig wordt gehoord, kan ik nog niet ophouden; vergeef mij toch in deze mijn vrijmoedigheid. Ik beken, Uw knecht is veel te gering, dan dat hij met U zou mogen spreken. En toch, ai!, verdraag mij voor ditmaal, hoewel ik stof en as ben. Meen niet dat Abraham hier vergeten was, dat hij ook een redelijke en onsterfelijke ziel had, maar hij spreekt hier van zichzelf met het oog op zijn lichaam: het verachtelijkste en onaanzienlijkste deel, om zich daardoor te meer te vernederen en als buiten alle waardigheid te stellen; en zo was hij dan stof en as.

1. Hetzij dat hij zichzelf aanmerkte in zijn oorsprong, zijnde zo uit het stof en uit de aarde, en bewonende zo'n lemen huis, welks grondslag in het stof is, volgens de beschrijving van Elifaz, Job 4:19;

2. Hetzij ook dat hij zichzelf aanmerkte in zijn uiteinde en in zijn dood, wanneer het lichaam weerkeert tot de aarde: daarom was hij stof en as, zoals dat dan zo samengevoegd wordt, Gen. 3:19: In het zweet uws aanschijns zult gij brood eten, totdat gij tot de aarde wederkeert, dewijl gij daar uit genomen zijt: want gij zijt stof en gij zult tot stof wederkeren, en Prediker 12: 7: Dat het stof wederom tot de aarde kere als het geweest is.

Waarlijk, een zeer betamelijke vernedering van een smekeling voor de hoge Majesteit van God. Men moet met geen hoge ogen voor de Heere naderen, maar hoe nader men tot Hem komt, hoe meer men zijn nietige geringheid moet leren gevoelen; en door de glans van Zijn heerlijkheid moet al onze waan-en hooggevoelendheid van ons zelf verdoven.

Zo is het hier met Abraham. Hij erkent zich een arm, een sterfelijk schepsel, stof en as te zijn, en wie was hij dan, dat hij zich onderwinden kon om met de Heere, een God van zoveel majesteit en heerlijkheid te spreken? Evenwil, hij is bij die nederigheid nogal vrijmoedig. hij doet nog een tweede verzoek. Misschien zullen aan de vijftig rechtvaardigen er vijf ontbreken; zult Gij dan om vijf de gehele stad verderven? Zie hier Abraham, bijna gelijk aan de kinderen tegen hun ouders, als zij iets door hun smeken en bidden gewonnen hebben, zoeken zij hoe langer hoe meer te winnen. Zij durven het juist zo alles niet ineens te vragen en te verzoeken, wat zij wel bedoelen, maar wanneer ze eenmaal iets gekregen hebben en eerst de genegenheid van de ouders getoetst hebben, weten zij op een aardige en behoudende manier door hun vleierij van trap tot trap almeer te winnen, totdat zij alles hebben, wat zij beoogden.

Evenzo handelt ook hier Abraham met God. Hij had nu God eerst getoetst door een getal van vijftig. Nu zal hij het geleidelijk proberen op tien te brengen. Dat doet hij niet dadelijk met één sprong; dat zou de Heere misschien weigeren maar hij is op een heilige wijze zo behendig, dat hij eerst maar begint te verminderen met een getal van vijf. Hij denkt, dat zou hem de Heere niet licht kunnen afslaan, en als hij het zover heeft dat het de Heere God laat verminderen, en dat hij dat getoetst heeft tot tweemaal toe, door vijf, zo begint hij te verminderen met tien om het zo bij trappen tot een klein getal te brengen. Allereerst slaat hij dan maar met vijf af: Misschien zullen aan de vijftig rechtvaardigen vijf ontbreken. 't Mocht misschien wezen, Heere, dat er vier of vijf minder waren dan vijftig. Zou het dan op die vijf juist aankomen? Zult gij dan om vijf de ganse plaats verderven? Dat wil zeggen: zal het ontbreken van die vijf er dan de oorzaak van zijn, dat die ganse stad verwoest zal worden? Ai, Heere, laat Uw rechtvaardigheid juist op een vier- of vijftal niet zien. Ook dit stapt de Heere weer over; het zou er op vijf niet aan komen. En Hij zeide: Ik zal niet verderven, zo Ik er vijfenveertig zal vinden. Indien er, o Abraham!, nog vijfenveertig, vijf minder (dus) dan vijftig, binnen die stad zijn, Ik zal nog naar uw bede doen; Ik zal haar dan niet verderven. Nu was Abraham aan het winnen. Hij zal dan nog niet ophouden. En hij voer voort nog tot Hem te spreken, en zeide: Misschien zullen aldaar veertig gevonden worden.

Wat is dit een getrouwe voorbidder! Hij verslapt niet, zolang hij nog verhoord wordt, maar hij voer nog voort tot Hem te spreken, zeggende: Misschien zullen aldaar veertig gevonden worden, namelijk veertig rechtvaardigen. Hij verminderde het nog met vijf, in de hoop dat de Heere hem ook dit niet zal weigeren. Wel, Heere, als er nog eens vijf minder waren, dat het in plaats van vijftig maar veertig was, wat dan? Zoudt Gij haar dan toch verderven?

Nog verhoort hem de Heere. Eh Hij zeide: Ik zal het niet doen, om der veertigen wil; namelijk, wat Ik voorheb te doen, Sodom en de omliggende landstreek te verderven en uit te roeien. Ik zal het niet doen om der veertigen wil, zo Ik er nog maar zoveel in kan vinden.

Maar nog is Abraham bekommerd. Er mochten er nog eens wat minder zijn. Hij springt daarom van veertig op dertig, doch weer niet dan na een voorafgaande vernedering. Verder zeide hij: Dat toch de Heere niet ontsteke, dat ik spreke: Misschien zullen aldaar dertig gevonden worden. Gelijk het getal vijftig niet begon te verminderen met vijf, dan op die nederige betuiging: Zie toch, ik heb mij onderwonden te spreken tot de Heere, hoewel ik stof en as ben; zo zal hij het nu niet beginnen te verminderen met tien, dan na soortgelijke vernedering. Hij nam nu nog wat meer vrijmoedigheid en daarom bidt hij vooraf: Dat toch de Heere niet ontsteke, namelijk Zijn toornigheid, dat Zijn gramschap niet ontbrande tegen mij, dat ik zoveel vrijmoedigheid gebruik in het spreken. Een billijk verzoek voorwaar, want nadat men op iets - na het een en andermaal verzocht te hebben - een gunstige toezegging ontvangen heeft, telkens nog al weer te veranderen en meer te verzoeken, dat is onder de mensen een gewoon middel om iemands toorn te doen ontsteken en te maken, dat al het vorige, dat al toegestaan was, weer ingetrokken wordt. Men moet van koningen en vorsten niet teveel vergen, niet te dikwijls iets verzoeken, en zich er wel voor wachten, nadat zij eens hun woord gegeven hebben, telkens het verzoek weer te veranderen en steeds meer te verzoeken, of men tergt hun geduld en men verliest wellicht het een met het ander. Dit wist ook Abraham wel en daarom laat hij vooraf dat nederige verzoek gaan: Dat toch de Heere niet ontsteke, dat ik spreke. Ai Heere, laat het u niet verdrieten, niet vertoornen dat ik aanhoud. Ik weet wel, Gij had reden om mij als een al te stoutmoedige smekeling alles te weigeren, maar ai, verdraag mij wat in Uw lankmoedigheid, dat er misschien nu nog tien minder zijn.

Misschien zullen aldaar dertig gevonden worden. Ook hierin wordt Abraham alweer verhoord. En Hij zeide: Ik zal het niet doen, zo Ik aldaar dertig zal vinden. Laat het nog al tien minder zijn, laten het er maar dertig wezen, ik beloof u: Ik zal het ook dan niet doen; Ik zal dan Sodom nog verschonen.

Maar nog is Abraham niet gerust. Nog vraagt hij van de Heere al meer, en hij zeide: Zie toch, ik heb mij onderwonden te spreken tot de Heere; misschien zullen er twintig gevonden worden. Hij gebruikt dezelfde beleefdheid en vernedering, als in het voorafgaande. Hij erkent wel, dat hij het onwaardig was, maar toch had hij zich nu onderwonden tot de Heere te spreken, en terwijl hij er dan nu mee bezig was, zo kon hij niet ophouden of hij moest zich enigszins verzekeren kunnen van Sodoms behoud. Misschien zouden er maar twintig rechtvaardigen in gevonden worden. Zou de stad dan toch verloren gaan?

Ook dan niet, zegt God: Ik zal ze niet verderven om der twintigen wil. Zo er nog maar twintig zijn, zal Ik Sodom behouden.

Nu durft Abraham nauwelijks meer. Het scheen nu wel genoeg gevegd, maar toch, hij moet het nog een maal wagen en dan geeft hij het op. Nog zeide hij: Dat toch de Heere niet ontsteke, dat ik alleen ditmaal spreke. Misschien zullen er tien gevonden worden. Verdraag mij nog eens voor de laatste maal. Ik kan er nog zo niet van afscheiden. Als er eens niet meer dan tien waren, zoudt Gij hen dan ook niet genadig zijn?

Ja, zegt God, ook nog voor ditmaal. Ik zal niet verderven om der tienens wil. Laten het er dan maar tien zijn: indien Ik er nog zoveel vind, Ik zal ze niet verderven. Hier houdt nu Abraham op, en hij houdt nog eerder op met bidden dan God met beloven. Hij schaamt er zich voor, van de Heere nog meer te vragen. Hij erkent, zo er geen tien rechtvaardigen in een ganse stad waren, dat er dan nauwelijks reden was om voor hen te bidden. Gods oordeel over haar zou rechtvaardig zijn, waaraan hij ze dan overlaat. Echter scheen hij niet te kunnen twijfelen, of er zouden er in een ganse stad al was zij zeer verdorven - tenminste nog wel tien gevonden worden, en daarom staat hij hier stil, verbaasd en verwonderd over de wonderlijke vriendelijkheid en verdraagzame goedertierenheid van God, om hem telkens zo gunstig te antwoorden.

Toepassing.

Ziedaar die doorluchtige tweespraak tussen Abraham en de Heere; dat ijverige smeekgebed, dat hij hier voor het behoud van Sodom en Gomorra uitstort, een gebed, waarin hij zijn liefde en bekommring voor Sodom, zijn ijver en vrijmoedigheid, zijn nederigheid en onderwerping aan God op een verheven wijze vertoont. Dat noodzaakt ons een jammerlijk besef van Sodoms zondestaat te gevoelen, omdat het door zo'n gebed niet heeft kunnen behouden worden, en er zelfs geen tien rechtvaardigen in de hele stad waren; gelijk bij de uitslag is gebleken.

Ach, gave God, aandachtige toehoorders, dat wij mogen bidden voor Nederlands behoud, en met dezelfde bekommring van Abraham daartoe genoodzaakt werden! O, zo wij op het getal der rechtvaardigen, die onder ons zijn, ook de bewaring van Nederland voor het verderf van deze oorlog, van de Heere zouden afeisen, zouden wij dan geen reden hebben om dit tot op een zeer klein getal te verminderen, en zouden wij ons wel durven geruststellen, zo de Heere ons beloofde te sparen, mits Hij in iedere stad of dorp vijftig rechtvaardigen moest vinden? Zouden wij het niet mogen tot tien zoeken (terug) te brengen, en tot nog minder, eer wij enige hoop op behoud zouden kunnen maken?

O, als wij eens de zondige gestalten van Nederland overdenken, het verschrikkelijke verval in godsdienst en godzaligheid, zo moeten wij met reden bekommerd zijn, dat er wel veel steden, wel veel dorpen in Nederland zijn, waar men geen tien rechtvaardigen vinden zou. 't Is nu zo verschrikkelijk onder ons verdorven, dat de rechtvaardigen bijna geheel ontbreken. De wandel van de meeste mensen is geheel en al werelds, ijdel, zorgeloos, ongodsdienstig, onrechtvaardig jegens God en mensen; bovendien zoveel openbare goddelozen, en erge zondaren, waarvan Nederland vol is. **Ik moet bekennen, zo ik genoodzaakt werd hier in ons dorp tien rechtvaardigen uit te zoeken, ik mij in uiterste verlegenheid zou bevinden,** veel meer dan om in een ogenblik vijftig onrechtvaardigen te zoeken; en zo is het in veel steden en dorpen van Nederland gesteld. De rechtvaardigen zijn er of helemaal niet, of er bevindt zich hier en daar één in het verborgen, gelijk één of twee vijgen aan de bovenste tak. **Indien dan de Heere eens aan al de steden en dorpen in Nederland de ondergang bedreigde, waar Hij geen tien rechtvaardigen in vond, ik vrees waarlijk, dat er weinige zouden staande blijven, maar dat men welhaast het grootste gedeelte van ons vaderland tot een verwoesting zou gesteld zien.**

't Is waar, er zijn nog hier en daar rechtvaardigen en zo zij er niet waren, ons land zou allang als Sodom en Gomorra omgekeerd zijn. Maar ze zijn er zeer weinig, de meeste mensen zijn goddeloos, Geesteloos en genadeloos. Men volgt de stroom der zonde en zo wordt men met de wereld weggevoerd tot dezelfde ongerechtigheid.

O rampzalig zulk land, waar de rechtvaardigen zo schaars zijn. Men vervalt daar gedurig al van kwaad tot erger. Waar de duivel eens meester wordt, daar neemt hij het hoe langer hoe meer in bezit, en door de verleiding der goddeloosheid wordt zo'n land hoe langer hoe verdorven; ja, het

ligt daardoor bloot voor een schrikkelijk verderf, waarin het, als de maat der zonde vol geworden is, wordt neergestort. **Als er geen rechtvaardigen meer in een land zijn, zo is er niet anders te verwachten, dan de ondergang. Dan is het steunsel, de vastigheid van een land weg, en het komt dan tot een val, waarvan het niet weer zal opstaan.** O, wij mogen met recht voor ons Vaderland wel vrezen, dat die schaarste van rechtvaardigen eens een oorzaak van onze ondergang zal zijn, en dat eens de Heere ons Sodom gelijk zal maken in straf, omdat wij haar zijn gelijk geworden in zonde. Daarom dan, aandachtige toehoorders, is er zoveel gelegen in een land aan rechtvaardigen.

Wie ziet niet, wat hier dan nu onze plicht zal zijn? Namelijk daarnaar te zuchten, te wensen en te arbeiden, dat het getal der rechtvaardigen onder ons steeds overvloediger mag zijn, en dat wij zo in staat mogen gesteld worden om die en haar getal in onze gebeden te brengen voor de Heere, en daarop aan te dringen, dat Hij om hunnentwil ons Nederland nog wil genadig zijn.

Te dien einde dan:

1. moesten wij dit nu tot onze eerste plicht maken, dat wijzelf zochten rechtvaardigen te zijn! O! daar moesten er niet maar tien, niet maar vijftig gevonden worden, maar wij moesten ieder, hoofd voor hoofd, rechtvaardig zijn. Dat is er van de onderdanen van het Nieuwe Testament voorzeggd: Uw volk zullen allen tezamen rechtvaardigen zijn. O, wat zou dat een gewenste zaak, wat zou dat een heerlijk volk zijn, waar het allen rechtvaardigen waren. Dat eens gans Nederland niet anders dan uit rechtvaardigen bestond, wat zou dat een zalige staat, een behaaglijke toestand zijn voor de Heere. Wel, daar moesten wij dan nu, ieder voor onszelf, op uit zijn. Wij moeten ieder denken, dat wij daartoe de naaste zijn om onder die rechtvaardigen gesteld te worden, en daartoe van dag tot dag dan arbeiden om die roem en lof van rechtvaardigheid voor God en mensen te kunnen wegdragen. Ja, wij moeten ook anderen tot die rechtvaardigheid zoeken te brengen, en zowel door ons voorbeeld als door vermaning te winnen, opdat het land met rechtvaardigen vervuld zou worden. O, wat is het een heerlijke zaak, zo uit te munten als rechtvaardigen in het midden van een krom en verdraaid geslacht, en daarvoor geacht te worden, niet alleen van de mensen, maar ook van God Zelf. Wat is het een uitnemend geluk door Zijn rechtvaardigheid een land te mogen behouden, en onder diegenen te behoren, die het steunsel van een land vormen. Wie zou daar niet gaarne onder gerekend worden? Wie zou daar niet om arbeiden? O, een rechtvaardige in een land, is meer dan duizend soldaten, dan een menigte soldaten en vastigheden, dat erkende Joas van Elisa!

Werd niet Zoar alleen om één Lot gespaard, dat het niet omkwam in het algemene verderf van Sodom met haar landstreken? Zie, Ik heb uw aangezicht opgenomen, zegt God, ook in deze zaak, dat Ik deze stad niet omkere, daar gij van gesproken hebt; haast u, behoud u derwaarts. Want Ik zal niets kunnen doen, totdat gij daarheen ingekomen zijt, Gen.19:21,22.

Een wonderlijke taal. 't Is bijna - het zij met eerbied gezegd - alsof Gods handen gebonden waren, zolang Lot niet is geborgen. Wat had de tegenwoordigheid van die twee rechtvaardigen, van Mozes en Aäron, een kracht in het midden van Israël. Zolang zij onder het volk zijn, kan de Heere het niet verderven. Hij moet hen eerst gelasten: scheidt u af uit het midden van deze vergadering, en Ik zal ze als in een ogenblik verteren, Num. 16:21.

Was het niet om de vrome koning Josafat, dat de Heere de goddeloze Joram, de koning Israëls, aanzag? Zo waarachtig als de Heere der heirscharen leeft zei Elisa, voor Wiens aangezicht ik sta, zo ik niet het aangezicht van Josafat, de koning van Juda opnam, ik zou u niet aanschouwen noch u aanzien, 2 Kon. 3:14. Zo zijn de rechtvaardigen een steunsel van een volk; zoals Jesaja aanwijst in Hfdst. 6:13: Gelijk de eik en gelijk de haageik, in welke na de afwerping der bladen nog steunsel is, alzo zal het heilige zaad het steunsel daarvan zijn: en zeer nadrukkelijk, in Hfdst. 65:8,: Alzo zegt de Heere: Gelijk wanneer men most in een bos druiven vindt, zegt men: Verderf ze niet, want daar is een zegen in...: alzo zal Ik het om Mijner knechten wil doen, dat Ik hen niet allen verderve. Immers heeft dat Jezus ook gezegd: Zo die dagen niet verkort werden, geen vlees zou behouden worden, maar om der uitverkorenen wil zullen die dagen verkort worden, Matth. 24:22.

Daarom, nu dit zo is, wat kunnen wij in deze dagen van oorlog en tijden van gevaar en van benauwdheid noodzakelijker en voordeliger plicht betrachten dan door rechtvaardigheid te strijden en krachtig te helpen tot behoud van land en Kerk?

2. Maar dan ook moesten wij in deze tijden van nood met Abraham die rechtvaardigen, die er nog in ons land zijn, gedurig in de gebeden voordragen aan de Heere, en om hunnentwil smeken, dat Hij

ons nog genadig zij. Daar kan geen krachtiger gebed zijn, dan dat men Hem uit liefde tot Zijn uitverkorenen en de rechtvaardigen bidt om behouden te worden.

Wel, dring dan daar altijd op aan in uw gebeden, dat er - al is het getal klein- evenwel nog enige rechtvaardigen in het land zijn, en bid dan God dat Hij, op dat kleine overblijfsel naar de verkiezing, op die lievelingen van Jehovah nog wil zien, en om hunnentwil het land nog sparen.

En bid dan ook gelijk Abraham: met een onvermoeid aanhouden in uw bidden. Tot zesmaal toe herhaalt hij zijn ijver. Zo moest gij ook de Heere niet loslaten, totdat Hij u gezegend heeft.

Dag op dag moet gij daarop aanhouden en aandringen op het kleine hoopje der rechtvaardigen. Met een diepe nederigheid en erkenning van uw onwaardigheid. Beken voor God, dat gij maar stof en as zijt, en daarom niet waardig, dat gij u onderwinden zoudt met Hem te spreken. Verneder u diep voor de Heere, en bid dat Hij toch niet ontsteke, en roke tegen uw gebeden.

O, als wij zo deden, zo zouden wij ons kunnen verzekeren, dat de Heere ons niet zou verderven, maar dat Hij gans Nederland sparen zou om der rechtvaardigen wil. Wij zouden in hen een vast bolwerk vinden tegen ieder vijandelijk geweld, en om hunnentwil nog blijven groeien en bloeien onder de zegen des Almachtigen.

Amen.

VIERDE PREEK (Zwammerdam 10 februari 1690)

1 Koningen 18, vers 21:

21 Toen naderde Elía tot het ganse volk en zeide: Hoe lang hinkt gij op twee gedachten? Zo de HEERE God is, volgt Hem na, en zo het Baäl is, volgt hem na. Maar het volk antwoordde hem niet één woord.

Zoals in alle gevallen, volgens de wereld, de ongestadigheid en onzekerheid een zeer onaangename zaak is, is het echter nergens minder gepast dan in de Godsdienst. In alle gevallen, zeg ik, is het een duidelijk bewijs van een klein verstand en van een gebrekkig oordeel, dat zichzelf niet vertrouwt, door een gedurige onzekerheid geslingerd en door een losse ongestadigheid omgevoerd te worden. Maar toch nergens schadelijker en schandelijker als in de dienst van God. Wanneer men hier los en onzeker staat, en niet weet op welke gronden men bouwt, veroorzaakt dit dat men aan die kinderen gelijk is, die als de vloed bewogen en omgevoerd worden met allerlei wind van leer, en daardoor blootstaan aan de bedriegerij der mensen, om door arglistigheid listig tot dwalingen gebracht te worden, zoals Paulus daarvan in Ef. 4:14 spreekt. Neen, men moet in de dienst van God zichzelf altijd gelijk zijn, en dan niet hier en dan weer daarheen gedreven worden. Men moet niet onzeker zijn in Zijn dienst, maar er wel van overtuigd zijn, dat men Hem moet dienen en wel zo dienen, als men Hem dient. Veel minder moet Zijn dienst verdeeld worden tussen Hem en iets dat buiten Hem is, hetzij schepselen hetzij afgoden: maar ons hart moet onverdeeld in Zijn dienst zijn. Men vertelt van een veldoverste van keizer Augustus, die na verschillende lofwaardige veldslagen - die hij tegen Antonius gevoerd had - tenslotte door list gevangen werd, dat hij voor Antonius gebracht werd, en ernaar gevraagd, wat men hem doen zou, standvastig ten antwoord gaf: Help mij gerust van kant maken; want noch door belofte van leven, noch door dreiging met de dood, zal ik ertoe gebracht worden, dat ik mijn keizer in de steek zal laten, om u te gaan dienen. O, zo onverzettelijk past het ook een mens in de dienst van God te zijn; wanneer hij zich daaraan eens op goede gronden overgegeven heeft, moet hij nooit (meer) een ander volgen.

Wij zien, aandachtige toehoorders, in onze tekst de profeet Elia op deze gronden bouwen. Hij wil niet dat Israël op het stuk van de dienst Gods in het onzekere zal verkeren, of zal hinken op twee gedachten, terwijl ze niet weten, of zij God of Bagl zullen kiezen; maar hij wil, dat ze op een vaste grond, of de één of de ander zullen volgen. Hoe lang zegt hij, hinkt gij op twee gedachten? Zo de HEERE God is, volgt Hem na; en zo het Baäl is, volgt hem na. Nadat er drie regenloze jaren verlopen waren, had Elia zich nu - op Gods bevel - wederom aan koning Achab geopenbaard, onder een scherpe wederzijdse afstraffing (zoals men in vs 17 en 18 kan zien); en nu wilde Elia, alvorens hij weer

regen van de hemel zal afsmecken eens zien, of hij Israël niet van die schandelijke Baälsdienst zou kunnen aftrekken, waartoe zij onder Achab vervallen waren.

Tot dat doel belast hij koning Achab, gans Israël te vergaderen op de berg Karmel, met de vierhonderd en vijftig profeten Baäl, en de vierhonderd profeten van het bos, die van Izebel's tafel aten; en toen die alle op last van Achab op Karmel waren vergaderd, treedt Elia met profetische ernst nader, en hij spreekt het ganse volk aan met die overtuigende taal: Hoe lang hinkt gij op twee gedachten, enz. En hij gebruikt voorts nog een middel, dat het ganse volk deed vallen op hun aangezicht, en roepen: De HEERE is God, de HEERE is God! 't Is deze aanspraak van Elia tot Israël, waar wij in dit uur eens tot u over zullen spreken.

Ach, had het ook bij u dat resultaat, dat gij met al uw hart erkende, dat de HEERE God is.

Twee delen komen ons hier voor:

- I. de nadering van Elia tot het volk: "Toen naderde Elia tot het ganse volk";
- II. zijn aanspraak tot hen, die dan weer in tweeën uiteénvalt:
 - a. zijn berisping, die hij tot hen richt: "Hoe lang hinkt gij op twee gedachten"?
 - b. zijn onderrichtend bevel, "Zo de HEERE God is, volgt Hem na; en zo het Baäl is, volgt hem na!"

Zodra is dan Israël met hun afgodische profeten niet op Karmel vergaderd, of daar treedt Elia op hen af. Dat wijst het bijwoord van tijd "Toen" aan: Toen naderde Elia, en hij naderde tot het ganse volk; in de tegenwoordigheid van geheel Israël en van zovele valse profeten. O, welk een vrijmoedigheid is daar bij Elia, waar hij hier, zoals hij ook invers 22 betuigt alleen een profeet des Heeren was overgebleven, en zo alleen stond voor Gods zaak; immers dorst hij er alleen voor uit te komen onder een geheel volk, en dat temidden van ongeveer 900 afgodische profeten, die zoveel invloed hadden op het volk, die door hun aantal en aanzien zoveel vóór hadden, die als briesende leeuwen vanzelf maar dorstten naar Elia's bloed, die hun alleen maar in de weg scheen te staan, om over alles meester te worden, en bovendien nog ondersteund waren door het gezag van de koningen de koningin. Dat hij daartegen alleen durft uitkomen, dat is iets buitengewoons, en een vrucht van de ijver Gods, waar de profeten des Heeren - en onder hen Elia in het bijzonder - mee waren bezielde; ja, een uitwerking van die stoutheid der rechtvaardigen, waarin zij kloekmoedig zijn als een jonge leeuw (Spr. 28:1); en dat om uit te komen voor de zaak Gods, toen de nood het eiste, zelfs bij gevaar van alles.

Zo luidde de last voor Jeremia: Gij dan, gord uw lendenen, en maak u op, en spreek tot hen, alles wat Ik u gebied zal. Wees niet verslagen voor hun aangezicht opdat Ik u voor hun aangezicht niet versla. Want ziet, Ik stel u heden tot een vaste stad, en tot den ijzeren pilaar, en tot koperen muren tegen het ganse land: tegen de koningen van Juda, tegen haar vorsten, tegen haar priesters en tegen het volk des lands. Zo staat hier ook Elia als een koperen muur, als een ijzeren pilaar, onverzettelijk tegen de aandrang van zoveel leugenprofeten, en van een geheel volk dat verdronken lag in afgodendienst. Hij gordt als 't ware zijn lendenen, hij nadert tot het ganse volk, en spreekt ze aan met die onversaagde taal: Hoe lang hinkt gij op twee gedachten? Hij beschuldigt ze van een kwaad, en hij vraagt hun: "Hoe lang?" dat nog zou voortduren; het kwaad was, dat ze hinkten, op twee gedachten. Het grondwoord, hier door "gedachten" vertaald betekent ook wel eens "takken van bomen", zoals het in Jes.17: 6 vertaald wordt: Een nalezing zal daar over blijven, gelijk in de afschudding van een olijfboom, twee of drie beziën in de top des oppersten twijgs, en vier of vijf aan zijn vruchtbare takken; en Hfdst. 27:10: Daar zullen de kalveren weiden en daar zullen zij neerliggen, en zullen hun takken verslinden. Daar wordt ditzelfde woord in de grondtekst gebruikt. En daarom wordt het door sommigen ook hier zo opgevat. En dan vertalen zij dat woord "hinken" zoals het ook vertaald kan worden, door "springen", overspringen of huppelen; zoals 't in ditzelfde hoofdstuk ook nog wordt gebruikt, wanneer er nl. van die Baäls-priesters wordt gezegd; Zij sprongen tegen het altaar en dan zetten zij dit dus zo over: Hoe lang springt gij op twee takken. Dit is dus een spreekwijze, ontleend aan de vogeltjes, die gedurig, door een gestadige en losse veranderlijkheid, van de ene tak op de andere springen. Het drukt dus de ongestadigheid van Israël uit in zijn godsdienst, tussen Jehovah en Baäl: nu eens dienen ze de één en dan weer de ander. Maar toch wordt meestal het ene woord vertaald door "gedachten", zoals in Job 4;13, "Onder de gedachten van de gezichten des nachts", en Hfdst. 20;2: "Daarom doen mijn gedachten mij antwoorden, en

overzulks is mijn verhaasten in mij”. Zoals echter uit die beide teksten schijnt te blijken: Losse, vliegende, onzekere gedachten; zoals daarom het gelijkkluidende woord door ranken wordt vertaald: “ik haat de kwade ranken” (Ps. 119:113).

En het andere woord wordt ook veel voor hinken, mank en kreupel zijn gebruikt, zoals van Mefiboseth gezegd wordt, “dat hij viel, en kreupel werd”; en daarom -zonder dat het echter in betekenis veel van het vorige verschilt- hebben het onze vertalers het ook wèl getroffen en overgezet door “te hinken op twee gedachten”. Dit is dus een figuurlijke wijze van spreken. Want anders kan aan de “gedachten” in de eigenlijke zin des woords geen “hinken” toegekend worden, Het is echter een beeld, ontleend aan hen, die hinken of mank gaan, die voortdurend van de ene kant naar de andere overhellen, en zo almaar op en neer waggelen met hun lichaam; hetgeen dan hier overgebracht wordt op de ziel en haar gedachten, wanneer men daarmee ook als op en neer wiegelt, nu eens tot het één en dan weer tot het ander overhelt, en zo als het ware hinkt en mank gaat in zijn gedachten: wanneer de gedachten verdeeld zijn tussen twee zaken dan hinkt men daardoor als op twee gedachten. Dat is het, wat Elia hier het volk Israël verwijt.

En daardoor bestraft en berispt hij hen dan over deze zaken:

1. Dat zij hun godsdienst verdeelden tussen twee voorwerpen, tussen Jehovah en Baäl. Sommigen, door die beiden tezamen te dienen; anderen, door nu eens de Heere alleen te dienen, en Hem alleen voor de ware God te houden, en dan weer eens de Heere te verlaten, en tot Baäl te vallen, en zo als onzeker nu eens God dan weer Baäl dienende; weer anderen, door voor de Heere en Zijn dienst te zijn, anderen door het met Baäl te houden, waardoor zij als verdeeld waren onder elkaar, en de één naar de éne, en de ander naar de andere kant over te hellen, zoals bij het hinken op twee gedachten: de één op deze en de ander op gene.

2. Hij verwijt en bestraft hen, dat zij ook in hun gedachten schenen onzeker te zijn, wie van beide God was, en bijgevolg, aan wie van beide zij hun godsdienst schuldig waren. Ze hadden daarover twee gedachten: soms scheen het hun toe en oordeelden zij, dat de Heere God was, voornamelijk, wanneer zij zo zagen, dat Hij de hemel nu al drie jaar gesloten hield; soms weer scheen het hun toe, dat Baäl god was, wanneer zij zagen, dat de koningen al het volk, en zo vele honderden verstandige priesters hem aanhingen, die naar zij dachten - zich toch niet allen konden vergissen; en op die twee gedachten almaar hinkende, werden ze in het onzekere op en neer geslingerd, nu eens het één en dan weer het andere denkende.

3. Hij verwijt en berispt hen, dat zij in die onzekerheid maar bleven hangen, en op die twee gedachten maar verder hinkten, zonder te besluiten, om een van beide alléén na te volgen, hetzij dan bij gebrek aan zekerheid, wie van beide God was, hetzij dan uit vrees voor de koning en om de koningin te behagen; ja, ook zonder zich enige zorg over die zaak te maken, of ook maar enigszins te willen weten, wat God was, en welke de ware dienst van God was; en zo op die twee gedachten maar onbekommerd verder hinkende.

Dit nu duurde naar Elia's mening al lang genoeg. En daarom vraagt hij hen in heilige toorn: Hoe lang? Hoe lang hinkt gij op twee gedachten? Is het nog niet lang genoeg, Israël? Zal het niet haast tijd zijn, om niet meer zo te hinken? Hoe komt het, dat ge in die blindheid nu al gedurende de hele tijd van Achab's regering verder gaat? Hoe laat gij u zo verleiden door zijn voorbeeld, zo betoveren door zijn profeten? Is het nog niet lang genoeg? Hoe lang hinkt gij op twee gedachten? Kom, kies mij een van beide: de HEERE wil of alleen, of helemaal niet gediend worden: Zo de HEERE God is, volgt Hem na; en zo het Baäl is, volgt hem na. Jehovah was die Naam, waaronder de Heere Zich als de God van Israël van al de drekgoden der heidenen onderscheiden had, en als de ware en enige God aan Israël bekendgemaakt had. Geen wonder, dat Hij hier dan ook als Jehovah gesteld wordt tegenover Baäl.

Baäl is een naam, die vertaald, zoveel betekent als een “heer”, en schijnt een naam geweest te zijn, waarmee de Oosterse volken - die rondom Kanaän woonden - vooral in die tijd, hun opperste godheid noemden, die bij de Grieken Zeus, en bij de Romeinen Jupiter heette; welke Baäl dan al naar het volk de stad en de kracht (die men hem toeschreef) met verschillende bijnamen genoemd werd: Baäl-Peor, Baäl-Zebub, Baäl-Berith, Baäl-Zephon, enz. Deze, onder de omliggende volken zo in zwang zijnde Baälsdienst was nu door een bijna razende en dolle afgodendienst ook onder Israël binnengebrouwen.

Dit wil dus Elia Israël nu doen verstaan, dat echter slechts één van beiden God kon zijn: of Jehovah, Die Zich verklaard had Israëls God te zijn, of Baäl., wiens dienst zij nu van de andere volken hadden overgenomen. Eén van beiden, wil hij zeggen, of de HEERE of Baäl moet god wezen. Omdat er onmogelijk meer dan één zijn kan.

Welnu kies dan één van beiden, en oordeelt eens over beiden naar recht. Is het naar uw oordeel de HEERE, wel, volgt Hem dan na.

Iemand volgen, betekent:

1. Zijn partij aanhangen, en het met hem houden. Zo leest men in Richteren 9:4: Abimelech huurde ijdele en lichtvaardige mannen, die hem navolgden; en 2 Samuël 2:10: Allen van den huize Juda volgden David na. Dus Elia wil, dat zij zich ook voegen en houden zouden bij Jehova's partij, die hij volgde, enz.

2. Iemand dienen en zich aan hem onderwerpen. Zo staat er in Openb. 13:3: De gehele aarde volgde het beest na, of verwonderde zich achter het beest. Zo wil hij ook, dat zij zich aan de ware dienst van God, door Mozes ingesteld, houden zouden, enz.

3. Naar iemand met zijn hart, liefde en genegenheid uitgaan: zo leest men in Ruth 3:10, Gezegend zijt gij den HEERE, mijne dochter; dewijl gij geen jonge ge-zellen zijt nagegaan. Dit eist hier ook Elia van Israël.

4. Iemand gehoorzamen en zijn vermaningen opvolgen. Zo staat er in Job. 31:7: Zo mijn hart mijn ogen nagevolgd is. Dat eist hij dus ook hier van het volk, enz.

5. Iemand voorbeeld nadoen.. Zo zegt de Heere Jezus in Matth. 16: 24 , Zo iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf, en nemen zijn kruis op, en volge Mij. Zo wil Elia ook, dat zij de HEERE zouden volgen, heilig zijn zoals Hij heilig was.

Ziedaar, vindt gij het zo goed, volgt Hem zo met uw hart en met uw wandel na. En is het naar uw oordeel Baäl, zo volgt hem dan na. En dient hem dan als uw god; wat Elia hen daarmee toch eigenlijk niet toestaat, maar voldoende verbiedt, omdat hij een onmogelijke voorwaarde onderstelt, nl. zo Baäl god was; want hij wist wel, dat dit in der eeuwigheid niet zou kunnen.

Hij behandelt ze hier dus, zoals men veelal mensen, die niet veel verstand en oordeel bezitten, moet behandelen. Men moet net doen, alsof men hun een soort vrijheid en ruimte geeft, en iets aan hun eigen oordeel overlaten, om hen - zonder dat ze het merken - daar te brengen, waar ze anders bezwaar tegen zouden maken, als men het ze dadelijk voorstelde, zoals men het hebben wilde.

Elia handelt dan hier precies, zoals ook Jozua eenmaal deed, toen hij Israël een soort vrijheid scheen toe te staan, om ze te gemakkelijker te lokken: zo het - zegt hij - kwaad is in uw ogen, den HEERE te dienen, kiest u heden, wien gij dienen zult: hetzij de goden, welke uw vaders, die aan de andere zijde der rivier waren, gediend hebben; of de goden der Amorieten, in wier land gij woont; maar aangaande mij en mijn huis, wij zullen den HEERE dienen.

Zo handelt hier Elia ook. Hij laat hun als het ware de keus, om hen des te gemakkelijker te overtuigen: Zo de HEERE God is, volgt Hem na, en zo het Baäl is, volgt hem na.

Toepassing.

Ziehier, aandachtige toehoorders, een besliste en hartelijke aanspraak van Elia tot het zondig en vervallen Israël.

Ach, dat de Heere gave, dat het met onze tegenwoordige tijden en het uiterlijke Christendom ook niet zo gesteld was, en dat alle gezanten des Heeren geen reden hadden, om als Elia's voort te treden, met die ijvertaal in de mond: Hoe lang hinkt gij op twee ge-dachten?

't Is waar, die Baäl, die ten tijde van Achab zo afgodisch en heidens werd gevolgd en gediend, heeft met al de drekgoden van het heidendom, voor het doorbrekende licht van het Evangelie moeten wijken, en hij wordt dus dankzij Gods goedheid, onder ons niet meer nagevolgd.

Maar stel nu in plaats van Baäl eens de wereld met haar begeerlijkheid - die tweede Baäl, die nu zo onder ons gediend wordt, en oordeel dan eens, of er geen reden voor ons is, om ook u toe te roepen: Hoe lang hinkt gij op twee gedachten? Zo de HEERE God is, volgt Hem na; en zo de wereld god is, volgt haar na. Och, wat heeft men nu veel met die Baäl van de wereld op, en hoe wordt die nu door de meeste mensen naast God gediend? Hoe lang hinkt gij op twee gedachten?

1. Ja, och!, dat er ook in dit ons dorp geen mensen waren, die maar op een gedachte hinken, die slechts mank gaan naar één kant; dat wil zeggen, die de wereld alleen voor hun god houden, en die alleen navolgen, zonder enigermate de Heere te dienen. Och, wat zijn er veel mensen, die onder de naam van het Christendom schuilgaan, maar die het metterdaad verloochenen, die voor de dienst van God niet de geringste overhelling en neiging in hun hart, noch in hun daden bezitten.

a. Sommigen door een roekeloze loszinnigheid, wier ganse leven niet anders is dan een aanéenschakeling van goddeloosheid, die of in voortdurende dronkenschap tussen glas en kan hun leven slijten, of in voortdurende ontucht en onreinheid in bordelen, of in gedurige ijdelheid en lichtzinnigheid zondige plaatsen en gezelschappen nalopen, en wat dies meer zij. Mensen, die gedurig in de zonde leven: altijd ijdel, altijd goddeloos, en nooit eens bezig in de dienst van God, noch in het publiek, noch persoonlijk; die van Godsdienst, van bidden noch danken iets weten, maar zomaar raak leven, als de beesten, alsof er geen God, duivel, hel, hemel of eeuwigheid bestond.

b. Zulke mensen hinken slechts op één gedachte: Mensen, die door een overdreven zorg voor de dingen der wereld en van hun aards beroep, zich daar zo diep inwikkelen, dat ze nauwelijks aan iets anders denken, dan alleen maar aan hun werk, dat ze nog te doen hebben; die daar heen leven, als de lastdieren, en dag op dag wroeten in de wereld, en verder niet anders leven dan als het natuurlijke vee; op hun tijd slapen en opstaan, eten en werken, en zo weer sterven; die aan geen onderscheid tussen werk- en rustdagen zich storen, die men zelden of nooit in het openbaar in Gods gemeente ziet, nog veel minder in hun eigen huis in afzondering; die als zonder God in de wereld leven, en al hun jaren doorbrengen en grijs worden, door steeds met het tijdelijke bezig te zijn. Ziet, dezen - en er zouden nog anderen te noemen zijn - zijn het, die slechts hinken op één gedachte, die het alleen maar met de Baäl van de wereld houden, en totaal niet met de HEERE; en, mijne vrienden, geloof me: zij maken een groot aantal uit onder de hedendaagse mensen.

2. Maar nu is er ook nog een ander soort mensen, ogenschijnlijk uiterlijk zo goddeloos niet, maar toch voor de Heere ook geheel verwerpelijk, die hinken op twee gedachten; die de Heere en de wereld samen willen dienen; en als 't ware zowel de één als de ander te vriend willen houden; en dat zijn die mensen - en, toehoorders, gaat eens na, of het mogelijk u raakt! -, waar de meesten, die uitwendig belijdenis van het christelijk geloof afleggen, onder te rekenen zijn; die wel enig werk schijnen te maken van de dienst van God maar intussen niet minder werk van de werelden hun zondigheden maken; die de Heere in het publiek wel dienen, veel verkeren onder het gehoor van Gods Woord, en zelfs lidmaat der kerk zijn, maar die intussen in hun hart wereldse en natuurlijke mensen zijn, die men de ene tijd in de dienst Gods zien zal, en een andere tijd in de dienst van de duivel; het ene ogenblik godsdienstig, en het andere moment goddeloos; mensen, die buiten die vastgestelde tijden van de dienst Gods, niet de minste blijken van genade tonen, noch van heiligmaking, noch dat ze dienstknechten en dienstmaagden des Heeren zijn, maar die met hun hele handel en wandel betonen, dat ze ijdele, wereldse dienaars der zonde zijn, of - zo ze dat in het publiek niet laten blijken - het toch dikwijls in het verborgene zijn. Zij dienen God voor het oog, en de zonde in het hart, door gierigheid, onrechtvaardig tekortdoen van hun naaste, liefdeloosheid, afgunst, nijd, achterklap, leugentaal en allerlei soort van onheilige en boze hartstochten en begeerlijkheden. Anderen blijven alleen op dat uiterlijke staan, wanneer zij op de Rustdag - en dat op een flauwe en geesteloze manier - in de kerk zijn geweest, om (zoals zij het plegen te noemen) de Heere te dienen, dan menen zij daarmee alles al gedaan te hebben, zodat ze al de andere zes dagen van de week vrij de wereld mogen dienen. Men treft mensen, die in die tijd amper eens aan God denken, en niet anders dan in de wereld bezig zijn die dus van 's morgens tot 's avonds - zoals men zegt - tot over de oren in hun werk zitten, en tussentijds (ik beroep mij hiervoor op het geweten van velen uwer!) nauwelijks of nooit enige dienst aan God bewijzen. Wat heeft men al met de wereld op! Wat wordt daar veel meer werk aan besteed dan aan de dienst van God! En,.. hoe hinkt men zo op die twee gedachten.

3. Ja, hoe hinkt het merendeel der wereld op die gedachten verder, tot de dood toe. Men stelt zich al gerust met zulk een verdeelde dienst, en op die ijdele grond laat men zijn eeuwige zaligheid verloren gaan. Het merendeel der mensen is op dit punt zorge oos, en men twijfelt er nauwelijks aan, of zulk een dienst is wel voldoende.

4. Ja, och, of hiervan ook in het hart van Gods kinderen soms niet nogal iets van die zuurdesem gevonden werd! o, hoe trouwen ernstig zij in de dienst van God mogen zijn, zij hebben daarin nog steeds iets van dit hinken overgehouden, en ze zullen daaraan mank blijven gaan tot hun dood toe. Dat is de voortdurende stof van hun klagen voor de Heere, en daarover wensen zij steeds klein en nederig voor God te zijn, n.l. dat er zoveel van de wereld nog in hun hart over is, en al hun daden en hun dienen van God doortrekt. Dat is hun gedurige smart, die ze hebben, dat zij zo geheel en al in de dienst des Heeren niet kunnen opgaan, als zij wel zouden wensen, maar dat de wereld en haar begeerlijkheid vaak nog een al te groot deel van hun hart van hun tijd en genegenheden in beslag neemt, die zij alleen voor de Heere wensten te kunnen bewaren.

Is dit zo bij Gods lievelingen, wat moeten dan die aardse mensen, die nog buiten de genade verkeren, met een wereld vervuld zijn, die zij zo met heel h hart dienen.

O, mensen!, ik mag u ook wel met Elia aanspreken en eens ernstig vragen:

a. Hoe lang hinkt gij op twee gedachten? Zult ge tot uw dood toe tussen beide blijven wurmen? Is de wereld nog niet lang genoeg naast God gediend? Hoe lang, hoe lang, o mens, zult ge uw zaligheid eraan wagen? Hoe lang zoveel dienst aan God onttrekken, en die aan de wereld besteden? Hoe lang hinkt gij op twee gedachten?

b. O, ik zeg ook met Elia: Zo de Heere God is, volgt Hem na, en zo het de wereld is, volgt die dan na: één van beide, of gij moet God, of gij moet de wereld verlaten. 'n Halve dienst betekent bij de Heere helemaal geen dienst. Niemand kan twee heren dienen, want of hij zal de een haten en de ander liefhebben, of hij zal de één aanhangen, ende ander verachten. Gij kunt niet God dienen en de Mammon. Dagon en de ark kunnen in niet in één en dezelfde tempel staan, veel minder in één hart voorkomen. Zo vraagt Paulus: Wat mededeel heeft de gerechtigheid met de ongerechtigheid, en wat gemeenschap heeft het licht met de duisternis? En wat samenstemming heeft Christus met Belial! Of wat deel heeft de gelovige met de ongelovige? Of wat samenvoeging heeft de tempel Gods met de afgoden? O, één van beide moet wijken. Wilt ge de wereld, dan kunt ge God niet dienen; en wilt ge God, dan moet ge de wereld niet dienen.

Och, dat dan - aandachtige toehoorders! - deze taal van Elia ons ook eens op het hart gedrukt werd; en dat er zowel de wereldlingen, als de kinderen Gods door opgewekt werden, om de HEERE hoe langer hoe meer te volgen, en de wereld hoe langer hoe meer te verlaten.

Daartoe:

1. moest men, in plaats van te hinken op twee gedachten, vast staan op één gedachte; nl. op de dienst van Jehovah alleen; dáár behoorde men zijn gehele hart op te zetten, en met alle genegenheden zich daaraan over te geven.

2. men moest tot dat einde wel erkennen, dat de HEERE God is, wel overtuigd trachten te raken van de noodzaak en de billijkheid, om al onze dienst aan Hem alleen op te dragen, en ons wel voorstellen, dat er in de Heere alles is, wat Hem waardig maakt, alleen onze God te zijn.

3. men moest goed begrijpen, dat de wereld geen god is, en de wereld in haar ijdel en nietig karakter wel trachten te doorzien, om er ons hart geheel en al van af te trekken, en te zien, dat er niets in is, waarom zij de allerminste dienst zou waardig zijn.

4. men moest om die reden dus de wereld verlaten en alles wat men daar nog - in tegenstelling met de HEERE - in zocht, verzaken.

5. men moest de HEERE alleen navolgen, Zijn zijde kiezen: met ons hart en onze liefde, en met onze godsdienst, met gehoorzaamheid, met wandelen naar Zijn voorbeeld.

O, dan zouden wij niet meer hinken, maar recht gaan in het oog des Heeren; onze wandel zou Hem bevallen. En omdat Hij God is, zou Hij ook Zijn welbehagen daarin tonen; en ons hoe langer hoe meer ontslaan van alle werelddienst, totdat Hij ons dan eenmaal daarheen zou leiden, waar wij volmaakt en eeuwiglijk in een gedachte zouden zijn, om Jehovah en het Lam na te volgen, waar het ook heen gaat.

Amen.

Hosea 4 : 15a:

15 Zo gij, o Israël, wilt hoereren, dat immers Juda niet schuldig worde; komt gij toch niet te Gilgal, en gaat niet op naar Beth-Aven.

(Ter gelegenheid van de kermis.)

Er bestaat geen schadelijker hinderpaal in de loopbaan der godzaligheid, dan het verkeerde voorbeeld van een ander; zo zeer goede voorbeelden stimuleren om goed te doen, evenzeer, en meer nog, stremmen de verkeerde de voortgang der deugden en der godzaligheid. Men loopt heel gemakkelijk, waar men ziet lopen, en men volgt de grote massa. Maar dan toch nog het aller gemakkelijkst tot het kwade. En de reden is licht te vermoeden. Wanneer wij door vrome voorgangers, tot deugden worden opgewekt, dan drijft hun voorbeeld ons tot iets aan, dat in strijd is met onze natuur, waartoe onze verdorvenheid ons schoorvoetend en traag maakt. En om die reden werkt dat voorbeeld niet zoveel uit, het heeft niet zoveel resultaat en voortgang, als een voorbeeld in de verkeerde richting. Want dat heeft onze zondige natuur mee, het trekt waar wij heen willen; en eer het ons opwekt, zijn wij uit onze verdorven grond al genegen tot hetgeen waartoe het ons lokt.

De Heere God waarschuwd, om die redenen, Zijn kinderen nergens ernstiger voor, dan voor het kwade voorgaan van hun medemensen. Waar anderen en wijzelf ons tot een leraar in het kwaad worden, bestaat een droevig gevaar van een zondige navolging. Hij schrikt daarom doorgaans de Zijnen daarvan af, dat zij niet licht de grote menigte zullen volgen in het verkeerde.

Wij zien daarvan een verheven voorbeeld in de tekst en zijn samenhang.

Israël - zo blijkt uit de drie eerste verzen - had zich schuldig gemaakt aan een schandelijke afgodendienst: Mijn volk - zegt God - vraagt zijn hout, en zijn stok zal het hem bekend maken; want de geest der hoerereien verleidt ze, dat ze van onder hun God weg hoereren. Op de hoogten der bergen offeren zij, en op de heuvelen roken zij, onder een eik en populier, en iepenboom, omdat hun schaduw goed is; daarom hoereren hun dochters, en uw bruiden bedrijven overspel! Ja, zegt God in vers 14: zij zelven scheiden zich af met de hoeren, en offeren met de snoodste hoeren. Zo verdorven was het afgodische Israël maar nu is Hij uiterst beducht, dat ook zijn voorbeeld Juda zou meeslepen. Hij waarschuwt haar met een bijzondere tederheid en ernst voor het gevaar van navolging: "Zo gij, o Israël, wilt hoereren, dat immers Juda niet schuldig worde".

Het is vandaag een dag van zonde, en wellicht van gruwelen, die ons genoodzaakt heeft een woord van waarschuwing te spreken. Het zondig voorbeeld der wereldkinderen zou u misschien kunnen bekoren, en doen hoereren achter Babel. Wij wisten daarom geen gepaster taal te kiezen, dan die van God in onze tekst. Komt, gij die de naam van Juda wenst te dragen, en hoort eens ernstig, en zonder het maar te laten doorvloeien, naar de Goddelijke stem. Wij zullen onze ziel ontladen, en gij zult uw bloed op uw hoofd, en een oordeel op uw ziel laden, indien gij niet gehoorzaam hoort.

Wij zien dan:

- I. een klacht over Israëls hoererij: "Zo gij, o Israël, wilt hoereren";
- II. een ernstige waarschuwing aan Juda, om zich aan dat kwaad - dat Hij dan ook speciaal aanwijst, niet schuldig te maken: "Dat immers Juda niet schuldig worde; en komt gij toch niet te Gilgal, en gaat niet op naar Beth-Aven". Het is Israël, dat Hij hier vol ernst en aandoening aanspreekt. O, Israël! Men weet, dat vader Jakob door een Goddelijke naamsverwisseling, de naam kreeg van Israël, omdat hij zich vorsteljk had gedragen met God en met de mensen, en had overmocht. Men kan het lezen in Genesis 32. Het is deze naam, die tot nu toe alleen aan een mens behoorde, ook daarna als een geslachtsnaam door een geheel volk is gedragen. Want zoals de verschillende volken hun namen vaak naar hun eerste stichters en stamvaders droegen: de Kanaänieten naar hun vader Kanaän, de Meders naar Medai, de Sidoniërs naar Sidon, de Assyriërs naar Assur, de Hebreëen naar Heber, de Romeinen naar Romulus: zo zijn ook Israëls nakomelingen naar hem Israëlieten, of ook Israël genoemd. Heel Jakobs nakomelingschap, de twaalf stammen, droeg vroeger deze naam, maar slechts tot de tijd van koning Rehabeam, de zoon van Salomo.

Toen deze door een onbezonnen en veel te driftige onvoorzichtigheid, bij zijn eerste intrede tot zijn koningschap, het volk - op hun verzoek om vermindering in hun lasten - het volk te hard behandelde, gaf hij daarmee aanleiding, dat heel het volk - behalve de stam Juda en een deel van Simeon en Benjamin zich van hem losscheurde. Zij maakten Jerobeam tot koning over zich, en vormde van toen af een afzonderlijk volk en koninkrijk, dat - in tegenstelling met hen, die bij Rehabeam bleven - de naam Israël begon te dragen, die eerst alle stammen gemeen was. Het deel, dat Rehabeam aanhing, kreeg de naam Juda, maar dat Jerobeam navolgde, die van Israël. En zo wordt die naam ook hier gebruikt, in onderscheiding en tegenstelling met Juda, waar dadelijk van gesproken wordt.

Dit Israël spreekt hier de Heere aan, en dat met enige nadruk: o, Israël! Dit uitroepwoordje vindt men wel niet in de grondtekst, maar het moet er toch, vanwege de betekenis, ingevoegd worden. 't Is een ernstige aanspraak, die God niet zelden noch zonder oorzaak gebruikt.

1. Ze geeft een opwekking tot een ernstige aandacht te verstaan. Zoals wanneer Mozes zegt: "Luistert toe en hoort, o Israël" (Deut. 27:9), zo wil Hij ook dat Israël goed zal bedenken, dat zij er goed op moeten letten, aan welke gruwelen zij zich schuldig maken, door tegen God te hoereren.

2. Ook drukt die manier van spreken droefheid uit, ja de smart van iemands ziel, zoals David zei: o, sieraad, op uwe hoogten is hij verslagen (2 Sam. 1:19). Zo laat ook God blijken, dat het niet zonder Zijn droefheid gebeurde, dat Israël zo hoereerde; het smart Hem aan het hart, o Israël.

3. Ook bewijst die aanspraak een verontwaardigde spijt, zoals toen Izebel tegen Jehu zei: Is het wel, o Zimri, doodslager zijns heren? (2 Kon.9:31), zo zegt het ook God vol spijt, in een toornige verontwaardiging: o, Israël, foei, dat ge zover verbasterd zijt, om Mij zo hoerachtig te verlaten.

Want daar klaagt de Heere over: Israël hoereerde. Hoereren wil eigenlijk zeggen, wanneer ongehuwden met elkander vleselijk zich vermengen. In deze betekenis is hier dit woord eigenlijk niet te verstaan. 't Is doorgaans gebruikelijk in de Heilige Schriften: alle afwijken van God, maar vooral die door afgoderij geschiedt, de naam hoererie of overspel te geven. Zo staat er van Israël geschreven: "Zij hoereerden andere goden na, en bogen zich voor die" (Richt. 2:17) gelijk zij ook "die efod van Gideo", alsook "de Baäls nahoereerden" (Hfdst. 8:27,33), en zo menigmaal. En in die zin verstaan wij het hier. Er was in het voorafgaande geklaagd over Israëls afgodendienst, dat zij op de heuvelen rookten, en dat had God in de drie vorige verzen ook al "hoereren" genoemd. Hij spreekt nog van diezelfde afgodendienst. Zoals ook nog dadelijk zal blijken, wanneer Hij van Gilgal en Beth-Aven spreekt, en die noemt Hij "hoereren". Een naam, die niet onaardig past op de zaak, waar het om gaat. Want daar de Heere God doorgaans gewoon is, de vereniging van Zijn volk met Zichzelf onder het beeld van een huwelijk voor te stellen, dat Hij, als Man, het Zich ondertrouwde: zo wordt dan alles wat die echtvereniging kan verbreken, door God beschouwd als overspel en hoererie.

Maar vooral de afgodendienst, omdat men daarin openlijk toont die liefde en dienst, die men God alleen als man schuldig is, te verdelen met, ja geheel over te brengen op de afgoden. Hij ziet het daarom als een schending van dat geestelijke huwelijk, als een verbreken van dat verbond, dat tussen Hem en Zijn volk ongekrenkt moest blijven. Zo voegt Hij het samen als Hij van Israël zegt: Dit volk zal nahoereren de goden der vreemden van dat land, en het zal Mij verlaten, en vernietigen Mijn verbond, dat Ik met hetzelfde gemaakt heb (Deut. 31:16 en Hos. 2:1). Twist tegen ulieder moeder, twist, omdat zij Mijn vrouw niet is, en Ik haar Man niet ben; en laat ze haar hoerereien van haar aangezicht, en haar overspelerijen van tussen hare borsten wegdoen.

Hieraan nu was Israël schuldig in Hoséa's dagen. Het is bekend, dat het Joodse volk, nadat het in Egypte - door de afgodendienst der Egyptenaren - niet weinig was verbasterd, na zijn wegvoering uit dat land, telkens erg overhelde en menigmaal verviel tot een veelvuldige afgodendienst. Maar toch wel in het bijzonder na de scheuring der stammen onder Rehabeam; van die tijd af is dat het gedeelte - dat de naam Israël aannam - schuldig geworden aan een doorlopende en vaste afgodendienst. Jerobeam, het hoofd van die afval, en door hen tot koning verheven, zag wel, dat indien Jeruzalem het middelpunt van de dienst Gods bleef, en dus Israël naar gewoonte, volgens Gods bevel, driemaal 's jaars op de grote feesten daarheen zou trekken, dat hun hart dan nog altijd zou blijven hangen aan Jeruzalem; en daarom zijn staat en rijk niet zo wel gegrond zou blijven, dan wanneer, nu Israël verdeeld werd van koninkrijk, het ook verdeeld werd van plaats voor hun godsdienst. Daarom richt hij twee gouden kalveren op, in navolging - naar schijnt - van die twee aanzienlijke kalveren, die in Egypte werden gediend; en die plaatste hij, een te Dan en het andere te Bethel, met de mededeling, dat dat

de goden waren, die hen uit Egypte hadden opgevoerd, en die zij nu moesten dienen. Ook richtten ze te hunner ere huizen der hoogte en altaren op, en stelden priesters en vaste tijden voor de godsdienst vast, alsook feesten in, bijna precies zoals die in Juda voorkwamen (1 Kon. 12). Dit nieuwe ontwerp om God te dienen, behaagde terstond het avallige Israël, en ze zijn van die tijd af geheel en al van de ware dienst Gods tot die van deze kalveren afgekeerd: die zonde, waarvan de heilige geschiedenissen zo dikwijls spreken, waardoor Jerobeam Israël zondigen deed.

En dit is eigenlijk dat hoereren van Israël, waar hier van gesproken wordt. Want het eindigde niet met de dood van Jerobeam, maar het is hoe langer hoe meer gegroeid totdat Israël gevankelijk naar Assyrië werd weggevoerd. Vooral was die afgodische hoererie schrikkelijk in zwang ten tijde van de profeet Hoséa. Hij leefde, zoals uit de aanhef van deze zijn profetie blijkt, in de dagen van Jerobeam, de zoon van Joas. Zoals deze nu die eerste Jerobeam gelijk was in naam zo wordt er ook van hem gezegd: "Hij deed wat kwaad was in de ogen des Heeren, hij week niet van alle zonden, waarmee Jerobeam, de zoon van Nebat Israël zondigen deed" (2 Kon. 14:24). Al de boeken der Koningen en Kronieken, al de geschriften der Profeten, zijn vol van klachten over deze en nog andere afgoderij, die bij nog groter verval van tijden er nog bij kwamen; hetgeen ons de ons nu zo krap toegemeten tijd niet toelaat aan te wijzen.

Ja, het was zover doorgedrongen, dat er nu onmogelijk nog een raad of hulpmiddel tegen te vinden was. Dat geeft de Heere op Zijn manier van spreken duidelijk te kennen: Zo gij, o Israël, wilt hoereren..... Hij schijnt het voor wanhopig te houden, en te verklaren, dat er geen weg was, om het te stuiten. Wilt ge dan moedwillig naar het verderf, wel ga dan heen op de wegen uws harten, en wandel in het aanschouwen uwer ogen. Nadat Ik lang genoeg door middel van Mijn gezanten heb betuigd, geef Ik het nu op; Ik laat u los. Is het louter uw wil, dan trekt zich ook Mijn ziel van u af; rampzalig volk! waar God zijn hand van aftrekt, dat Hij overgeeft aan de gedachten van zijn eigen hart; dan is Zijn geduld teneinde, dan gaat zo'n volk als een os voor de scherpte des bijls, enz.

Maar toch, hoe zondig Israël was, met hoeveel leed Hij er vanaf ziet, toch is Hij nog bezorgd over Juda, "Dat immers, zegt Hij, Juda niet schuldig worde". Juda was - ofschoon het ook al vaak was afgeweken tot deze tijd toe toch nog wat dichter bij de Heere en Zijn dienst gebleven, vooral onder de reformatie van koning Hiskia, onder wiens regering ook onze Hosea profeteerde (zoals uit het opschrift van zijn boek blijkt), Uit hetgeen wij gezegd hebben is nu voldoende duidelijk, dat hier onder Juda dat deel van het Joodse volk verstaan moet worden, dat bij de scheuring van de twaalf stammen bij Rehabeam en bij de ware dienst Gods bleef. Het bestond uit de stam van Juda, een deel van Benjamin en van de stam van Simeon, zoals men zien kan in 1 Koningen 12:21 en 23. Toch werden alle naar de voornaamste stam, met de naam Juda genoemd.

Wat hen betreft, is de Heere beducht, dat het voorbeeld van Israël ook hen zal doen zondigen. Hij waarschuwt ze ervoor, dat zij niet mede schuldig mogen worden, nl. aan diezelfde gruwelen van afgodendienst, aan diezelfde geestelijke hoererie, als waardoor Israël van de Heere afhoereerde. In Israël droeg Hij dit alles in Zijn lankmoedigheid. Hij wil het evenwel in Juda niet dulden. Ziet toe, dat gij niet schuldig wordt. Zo kan God dikwijls in de goddelozen zonden voorbijzien, die Hij in de Zijnen niet verdragen kan. Een verdorven volk geeft Hij over in een verkeerde zin: daar zegt Hij, als van Israël in het vervolg, van: Efraïm is vergezeld met de afgoden: laat hem varen (vers 17). En daarom smart het Hem niet in die mate als wanneer zij die zich "Zijn volk" noemen, van Hem afhoereren. Daardoor wordt Zijn Naam het meest gelasterd; en Hij wil er daarom in geheiligd zijn. Het is Hem daarom ook bijzonder ernst; en daarom plaatsten onze vertalers er terecht een woordje met nadruk bij, "Dat immers Juda niet schuldig worde". Dat duidt het gevaar aan, dat de Heere er in wist uit te drukken: indien iemand - zoals men zegt - met pek omgaat, wordt hij ermee besmet. Kwade voorbeelden (hebben wij gezegd) kunnen heel gemakkelijk meeslepen. En daarom toont de Heere zijn waarschuwing ernstig te nemen: immers Juda, let wel op uw wegen; zie toe, dat gij niet schuldig wordt.

Maar ook drukt het Gods genegenheid uit dat Juda toch maar onschuldig zou blijven. Er bestaat bij de Heere als 't ware een begeerte en genegenheid tot de godzaligheid van Zijn volk. Hij vindt er als 't ware een vermaak in, dat Hem ernaar doet zuchten. Zo hoort men Hem in Deut. 32:29: "O, dat zij wijs waren! Zij zouden dit vernemen, zij zouden op hun einde merken; en "Och, dat zij zulk een hart hadden om Mij te vrezen en al Mijne geboden te allen dage te onderhouden, opdat het hun en hun

kinderen wel ging in eeuwigheid!; en zo ook “Mijn volk (zeide Ik), hoort toe, en Ik zal onder u betuigen; Israël, of gij naar Mij hoordet. Och, dat Mijn volk naar Mij gehoord had, dat Israël in Mijne wegen gewandeld had”. Zo wenst hier dus ook de Heere, “Dat immers Juda niet schuldig worde”.

Tot dat doel waarschuwt Hij ze voor twee plaatsen, waar Israël door geestelijke hoererijs zich in het bijzonder schuldig maakte. Hij wil niet, dat Juda daarin aan Israël gelijk zal worden. “En komt gij - zegt Hij - toch niet te Gilgal”. Toen Israël droogvoets door de Jordaan was getrokken, bevinden wij dat de eerste plaats, waar zij zich legerden, Gilgal was, dat lag ten oosten van Jericho. Op deze plaats richtte Jozua dadelijk twaalf stenen op - die zij van de bodem van de Jordaan namen - als een herinnering voor de nakomelingen, dat Israël op het droge door de Jordaan gegaan was; op die plaats geschiedde ook die grote besnijdenis van allen, die gedurende de woestijnreis geboren waren. Hiervan sprak toen de Heere ”Heden heb Ik de smaad van Egypte van ulieden afgewenteld”. En naar deze “afwenteling” is deze naam Gilgal aan die plaats gegeven. Daar vierden zij ook hun eerste Pascha in Kanaän; en het diende voorts enige tijd tot verblijfplaats van de tabernakel en Israëls algemene legerplaats, zoals uit het boek Jozua overal blijkt. 't Was daarom een plaats van enig aanzien, en van een bekende klank onder Israël, waar later de Richteren en ten tijde van Samuel om die reden - vaak openbare bijéénkomsten werden gehouden; waar Samuel, waar heel Israël en waar Saul ook wel op plechtige wijze hebben geofferd.

Maar zoals het gewoonlijk met plaatsen van zulk een karakter gaat, bracht de hoogachting en de eerbiedige herinnering van die plaats tenslotte bijgelovigheid mee, en werd ze tot een plaats van een schandelijke afgodendienst. Wanneer ze daarin veranderde, en welke afgoderij daar gepleegd werd, laat de tijd ons thans niet toe nader onderzoeken, temeer niet, omdat het niet helemaal vast staat. Waar is in ieder geval, dat wij in Richteren al van “gesneden beelden, die bij Gilgal waren” kunnen lezen, hoewel anderen het iets anders vertalen. Immers, na de scheuring der twaalf stammen schijnt deze plaats vooral door Israël tot een plaats van afgoderij te zijn gemaakt. Zo spreekt God ervan: “Al hunne boosheid is te Gilgal, want daar heb Ik ze gehaat de boosheid hunner handelingen” (Hos. 9:15). En dat het er gruwelijk moet toegegaan zijn, bewijst Hij in Hfdst. 12:12, “Te Gilgal offeren zij ossen, ja, hunne altaren zijn als steenhopen op de voren der velden”. Zo was het nu. En daarom wilde Heere niet, dat Juda daar zal komen: “Komt toch niet te Gilgal!”, n.l. om daar - evenals Israël - met de afgoden te hoereren, of op enige wijze zich schuldig te maken aan de gruwelen van die plaats.

Ja, zegt de Heere erbij: “En gaat niet op naar Beth-Aven!” Er lag een stad in de stam Benjamin dichtbij Ai, die de naam droeg van Beth-Aven. Maar toch houdt men het er doorgaans voor, dat hier niet die stad, maar dat bekende Bethel bedoeld moet zijn, waar wij zo even van zeiden, dat één van die gouden kalveren daar gestaan heeft, die Jerobeam oprichtte. Dit lijkt ons zeer waarschijnlijk, omdat meestal, wanneer de afgodische plaatsen - waar Israel zich bij uitstek bezondigde - opgesomd worden, dit Bethel gedurig genoemd wordt; en wel speciaal naast Gilgal; zoals in Amos 4:4, “Komt te Beth-El, en overtreedt te Gilgal; maakt des overtredens veel, en brengt uwe offers des morgens, uwe tienden om de drie dagen”. En nogmaals in Hfdst. 5:5, “Maar zoekt Beth-El niet, en komt niet te Gilgal”. Het is daarom heel wel aanvaardbaar, dat het dit Bethel is, dat ons hier voorkomt onder de naam Beth-Aven; vooral, wanneer wij er nog bij opmerken, dat onze profeet met nadruk, in Hfdst. 10:5, onder dit Beth-Aven die plaats verstaat, waar het kalf stond; en dat was Bethel; wanneer hij zegt: “De inwoners van Samaria zullen verschrikt zijn over het kalf van Beth-Aven”. Alleen verdient het nu onze opmerking, dat die naam Beth-El hier in Beth-Aven wordt veranderd. Beth-El betekent “een huis Gods” , maar Beth-Aven betekent “een huis der ijdelheid” of “een huis der ongerechtigheid” , of omdat de afgod - om met Paulus in 1 Korinthe 4:8 te spreken - “niets is in de werel”, en bijgevolg “ijdelheid”, ook wel “een huis des afgods” betekent. Zo verandert God de naam van deze plaats tot een verfoeiing van die boosheid, die daar gepleegd werd. 't Was nu geen “Huis van God”, zoals het bij Jakob was geworden, of indien het dat al was, dan alleen maar in naam, maar metterdaad een huis van ijdelheid en goddeloosheid.

En Hij wil niet, dat Juda daarnaar zal “opgaan”, om daar het kalf te offeren, en de Heere te vertoornen door een vervloekte afgodendienst. Hij wil niet, dat zij Israël in zonden zullen gelijk worden, maar dat Juda - dat Hem nog aanhing - alleen de Heere dienen, en zich terug houden zal van alle gemeenschap met het afgodische Israël.

Toepassing.

Voorwaar, een ernstige waarschuwing, zeer noodzakelijk in de dagen van Hosea. Maar och!, dat wij ze ook nu niet nodig hadden, om ze met kracht uit te roepen; en dat wij inzonderheid deze dag niet genoodzaakt werden die stem van waarschuwing te herhalen. Er zal in dit heden een goddeloos Israël zich met een verschrikkelijke hoererij besmetten, en wij zijn bang, dat er ook enkelen uit Juda zich er schuldig aan zullen maken. Waar kan men het Pausdom beter mee vergelijken met bij het oude Israël? Het is, evenals zij, ook afgefallen van de ware dienst Gods. Alles is er verdorven en afgodisch geworden. En nu zal dit pausdom dezer dagen hoereren op onze straten, een afgodische naam zal dezer dagen de naam Kermis geven, en men zal de bijgelovigheid van een paapse ommeegang met zijn vreugd en geheugenis verwaardigen... Maar och!, hoe staat het geschapen, en hoe is het te duchten, dat ook Juda zich zal schuldig maken. Ons gereformeerde Juda, hoe zal dat volgelingen leveren aan Babels hoererij! 't Betekende weinig, wanneer alleen maar het Pausdom hierin schuldig stond, maar dat moet de Allerhoogste diep smarten, dat ook dat volk - dat het Pausdom uittrok - weer hoereert met Babylons kinderen; en toch zal het zo zijn: er zullen er zich niet weinigen ook uit onze Gereformeerde kerk vermengen met de ongerechtigheid van Babel, die ook zullen komen naar Gilgal, die ook zullen opgaan naar Beth-Aven, die onder de kinderen der hoererij ook zullen hoereren, en die plaatsen der ijdelheid, die huizen der ongerechtigheid vervullen, waarin de wereld zal woelen. Zo, dat God van deze dagen zal moeten zeggen: "Ik zie ene afschuwelijke zaak in het huis Israëls: aldaar is Efraïms hoererij, Israël is verontreinigt" (Hosea 6:10), ja "Zekerlijk is Gilead ongerechtigheid, zij zijn enkel ijdelheid".

Maar o, wee u mens! Wee u, Juda, zo gij schuldig wordt aan de ongerechtigheid van Israël van het Pausdom en de goddeloze wereld. Houd het voor geen kleine zaak.

1. 't Is in Gods ogen hoererij; 't is een schandelijke daad, zo gij u schuldig maakt aan de ongerechtigheid van deze dagen. Geloof niet, dat God het gering acht, dat Juda met Israël van Hem komt af te hoereren. o gruwel! zou dat Juda, dat Hij verlost en uitgevoerd heeft, zo hunkerend terugzien naar dat Sodom van de Antichrist, zou dat een antichristelijke en afgodische naam aan hun dagen geven, zou dat met de kinderen van Babels hoer dronken worden door de zwijmel-wijn van haar hoererij, zou het zich met haar vermengen en zich begeven tot die uitgieting van goddeloosheid, zou dat de zondige reien van trippelende en dansende weelde kinderen, zou dat het ijdele geluid van violen en dronkemansstemmen of onkuise liederen volgen, en zich bezwaren met brasserijen en dronkenschappen? o, voorzeker, de Heere zou het zien en bezoeken; en als geestelijke hoereerders en overspelers zou Hij ulieden oordelen!

2. Ja, mens, Hij zal u nog eens overgeven aan uzelf, u als Efraïm laten varen, en Zijn genade en liefde u onttrekken. Wanneer al Zijn waarschuwingen niet baten, zoals ze tot nu toe niet gebaat hebben, dan zal Hij eens verdrietig over uw hardnekkigheid, ook van u eenmaal zeggen: welaan, ga dan door in uw hoererijen, Ik keer dan Mijn aangezicht, Ik trek Mijn hand van u af, en geef u over in de verkeerdheid van uw eigen wegen; zoals de Heere met Israël handelde, Ps. 81: 12-12, "Mijn volk heeft Mijn stem niet gehoord en Israël heeft Mijner niet gewild. Dies heb Ik het overgegeven in het goeddenken huns harten, dat zij wandelden in hunne raadslagen!"

3. Ja, worden wij met Israël schuldig: Hij zal ons dan ook met haar schuldig verklaren, en verklaren niet alleen, maar dezelfde straffen, die haar om haar geestelijke hoererij te Gilgal en te Beth-Aven overkwamen, ook op ons uitstorten! Nadat Hij ze lang genoeg in Zijn verdraagzaamheid verdragen had, heeft Hij ze eindelijk overgegeven tot een algehele verwoesting en wegvoering naar Assyrië. Geloof het gerust, Nederland: geloof het, inwoners van Zwammerdam: Indien gij zo voort gaat in uw hoererijen, gij zult desgelijks vergaan. De Heere God is lang geduldig over ons geweest, Hij heeft ons lang van deze zonde afgemaand, vooral toen Holland onlangs zo droevig was vervallen tot kermissen, toen dit Zwammerdam zo'n toneel werd van Zijn getergde wraak. Hoe kunnen wij dan nu die ongerechtigheid weer binnenhalen? Hoe kunnen wij nog in het midden van verbrande puinhopen, op straten die nog nauwelijks van de verbrande as en het geronnen bloed zijn gezuiverd, die gruwel weer invoeren, die er toen wel was weggebannen, zonder te vrezen, dat Gods oordeel over ons zal haasten ten verderve? Vooral in een tijd als de onze, waarin de staat van Gods Sion, van Zijn geestelijke Juda gevaarlijker is dan ooit; waar Zijn Kerk zo ondermijnd, zo vervolgd en zo algemeen bedreigd wordt.

Hoe kunt gij bij vioolspel dansen, waar ge behoort te gaan wenen “met de harpen aan de wilgen gehangen”, wanneer gij denkt aan Sion, zoals de Kerk in Psalm 137:1 en 2. Hoe kunt ge nog zo werelds juichen, zulk een vreugdegedruis maken, terwijl Jeruzalems muur verscheurd en haar poorten met vuur verbrand zijn, terwijl Gods Sion in grote ellende en versmaadheid neerzit, waar gij, met een Nehemia, droevig en treurig zijn moest van gezicht? Zoudt gij u aan dat Babel, het Pausdom nog gelijk maken, dat zo listig en gevaarlijk in deze dagen woedt tegen Gods Kerk? O, bedenkt, volk van Zwammerdam, Het zal de Heere uiteindelijk verdrieten. Hij zal al Israëls plagen, het uiterste verderf op ons ook eenmaal neerstorten. Hoor eens, wat Hij Gilgal en Bethel bedreigt, en pas het op uzelf toe: “Gilgal zal voorzeker gevankelijk worden weggevoerd, en Beth-El zal worden tot niet”. Ja, gedenkt, wat Hij aan heel Israël vanwege die schandelijke afgodendienst gedaan heeft; en het zal ons niet beter vergaan: “Uw kalf, o Samaria! heeft u verstoten; Mijn toorn is tegen hen ontstoken, Israël is verslonden; nu zijn zij onder de heidenen geworden gelijk een vat, waar men geen lust toe heeft”. Hoor eens! (en wat hebben wij dan niet te verwachten!): “En zij ontreinigden zich door hunne werken, en zij hebben gehoereerd door hunne daden. Dies is de toorn des HEEREN ontstoken tegen Zijn volk, en Hij heeft een gruwel gehad aan Zijn erfdeel; en Hij gaf hen in de hand der heidenen, en hunne haters heersten over hen, en hunne vijanden hebben hen verdrukt, en zij zijn vernederd geworden onder hunne hand” (Ps. 106: 39-42). O! voorzeker, De Heere zal ons ook slaan, indien wij van Hem afhoereren, gelijk een riet in het water omgedreven wordt, Hij zal ons uitrukken uit dit goede land, dat Hij onze vaders gegeven heeft, zoals Israël om zijn hoerij bedreigt.

Ach, dat wij dan nog wijs werden, dat wij in deze onze dag nog begrepen, wat tot onze vrede dient. Ik ben er wel van ovetuigd, dat wij het niet ontgaan zullen, dat Israël zal komen “hoereren” op onze straten. Er zal een grote menigte van het Pausdom een menigte ook van goddeloze en wereldkinderen en uit het midden van ons en van elders zich aan diezelfde hoerij schuldig maken. Maar, laat ze varen. Kunnen ze door geen middelen gestuit worden, dat wij - die ons “Juda” noemen - hun tenminste niet gelijk worden. Wil dan 't Israël van de wereld met alle kracht hoereren, wij laten haar aan het oordeel van de Almachtige, dat immers Juda niet schuldig worde.

Gij, mijne geliefden - die hier zit voor Gods aangezicht, en die immers de naam Juda wilt voeren - tot u richt ik mijn toespraak, want die anderen zijn hier nu minder goed vertegenwoordigd. Wordt toch niet schuldig aan de ongerechtigheid dezer dagen! Maar is er enige liefde voor de ere Gods, voor de stichting van uw naaste en de bevordering van uw eigen zaligheid, vermeng u dan niet met het zondige Israël. Komt gij toch niet te Gilgal, gaat toch niet op naar Beth-Aven. Meng u niet onder de woelende schare, ga niet langs de straten gapen, om die nietige tenten, die men kramen noemt, te bekijken; dat betekent: op te gaan naar Beth-Aven; en dat past u niet, die uit Juda wilt zijn. Beth-Aven betekende “een huis der ijdelheid” en “nietigheid”. Immers op zijn best zijn ook die kraampjes niets anders dan slechts een plaats van nietigheid en ijdelheid Immers is er niets in, dat wezenlijk is, dat achtenswaardig is voor bejaarde ogen en verstanden; indien er al iets in is, is het voor kleine kinderen. Maar het is onbegrijpelijk dat ze een redelijk verstand, dat de jaren heeft, zou den kunnen bekoren. Maar vooral: gaat niet op naar die “huizen der ijdelheid”, maar vooral niet - zoals Beth-Aven ook betekent - naar die “huizen der ongerechtigheid en “goddeloosheid”, die herbergen en gelagkamers, om daar mee te doen aan reidansen en drinkgelagen, en aan de goddeloosheid van die plaatsen gelijk te worden. Maakt vooral van uw eigen huizen geen Beth-Aven, geen “huis van ijdelheid” of ook der goddeloosheid, door brassen of drinkpartijen er aan te richten. Dat is geheel en al ongeoorloofd, omdat het een kenmerk is van deze tijd om te brassen en te drinken. Laat zich niemand daaraan gelijk maken, of hij wordt als het goddeloze Israël, Zoudt ge u daarom niet schuldig maken aan Israëls hoerij in deze dagen, dan moest ge u voor alles wachten, wat ook maar de minste gelijkenis draagt van hetgeen de wereld nu gewoon is te doen; op straat, alsof ge voor de hoerij te koop zat, te zitten pronken, te kaatseballen of te spelen, maaltijden te houden, of in herbergen de tuchteloosheid en overdaad ervan gelijk te worden. Laat dat Israël doen, maar word gij, o Juda, toch niet schuldig. Wacht er u voor, ouders, uw kinderen voor te gaan. Wacht u ervoor, kinderen, uw ouders te volgen in het kwaad, of hen niet te gehoorzamen, indien zij u ervan proberen te weerhouden. Schaamt u, gij jongemannen en vrouwen, er niet voor, wanneer ge bespot wordt door uw vrienden, omdat ge niet met ze meedoet. Ge zoudt ze kunnen beschamen, en kunnen roemen in de Heere.

O, wie Juda wil zijn, moet het Israël der wereld niet gelijk worden; die moet Israël hoereren laten, en met Jozua zeggen: Zo het kwaad is in uwe ogen den HEE-RE te dienen, (het is wel)..., maar aangaande mij en mijn huis, wij zullen den HEERE dienen. Die moet met Lot in Sodom zijn rechtvaardige ziel kwellen over de goddeloosheid dezer dagen; en als de maagden zijn, die het merkteken van het beest niet ontvangen, noch haar klederen bezoedelen met hoererij, wanneer het land zelf overstromd is met afgoderij.

Doet dan ook zo, toehoorders, in deze zondige dagen: klein en groot, oud en jong!, gij allen, die hebben wilt dat wij geloven zullen dat gij Juda zijt; wacht u wel voor de ongerechtigheid dezer tijden. Immers, indien gij licht zijt, moet gij ook wandelen als kinderen des lichts. Dat vraagt die grote naam Juda, die ge draagt.

En stellig, als ge u als dat Juda gedroeg, zou de Heere u zien en kennen. Hij zou u van de wereld onderscheiden. En wanneer de laatste zal geoordeeld worden, zou Hij u nog steeds een schuilplaats doen vinden tot beveiliging. In de ongestalten van Zijn kerk zou Hij u als Zijn zaad kennen, dat niet ontaard was en niet vermengd met de wereld. Hij zou u inzonderheid eenmaal uit het goddeloze Gilgal dezer wereld overzetten, niet in een Beth-Aven, maar in dat Beth-El, dat "Huis Gods", waar vele woningen zijn, om daar de vreugde van de hemel - in plaats van de ijdelheid van deze wereld - te doen bezitten; en in eeuwigheid te verzadigen met de lieflijkheden Zijns Aangezichts.

Amen.